

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**... Pars Difficultatum Propositarum Eximio D. Martino
Henrico De Swaen in Universitate Lovaniensi S. T. Doctori**

Fontaine, Jacques

Coloniæ Agrippinæ, 1692

urn:nbn:de:hbz:466:1-39142

10egn.
cull =
tey.

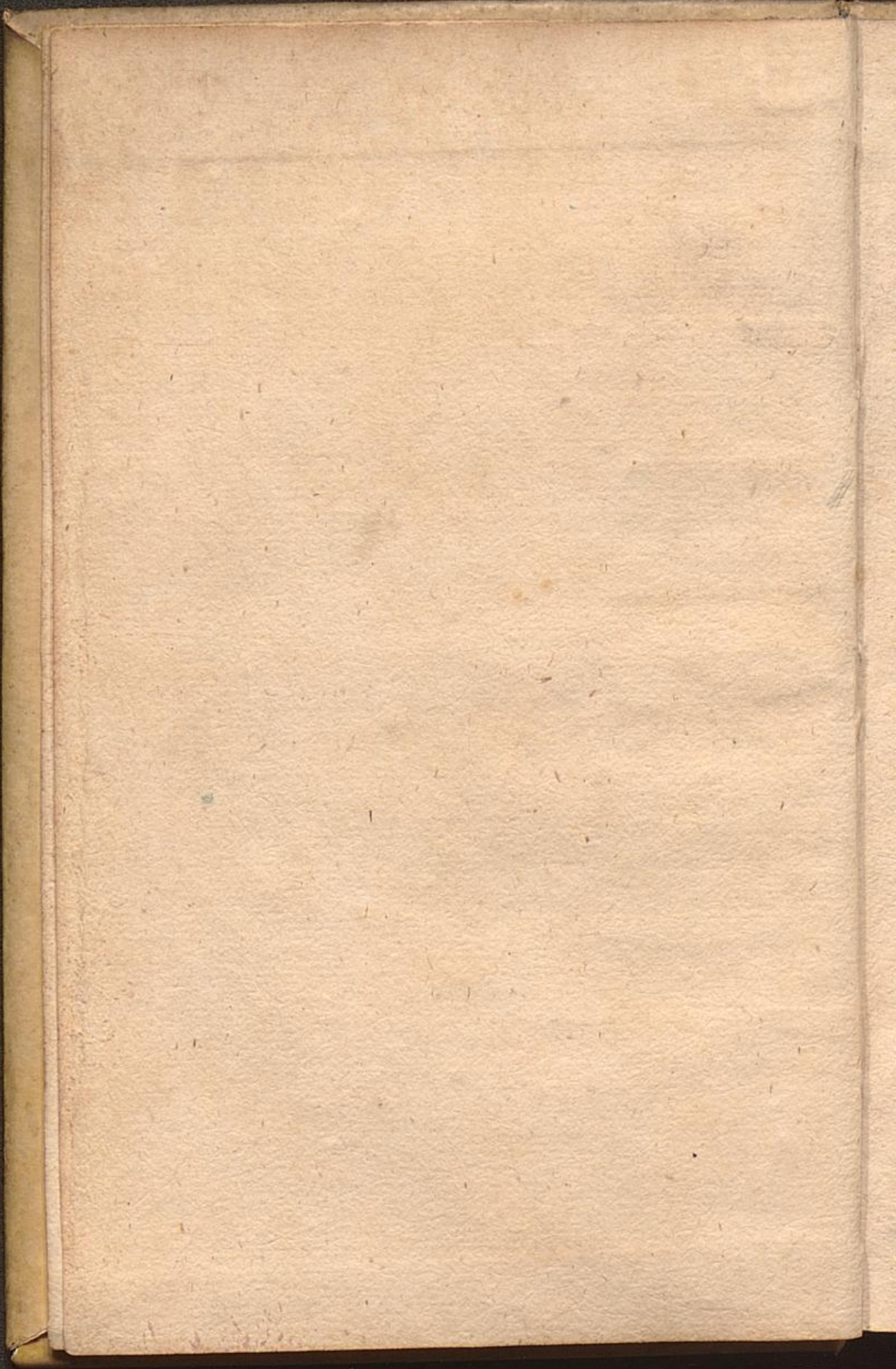
Th
46

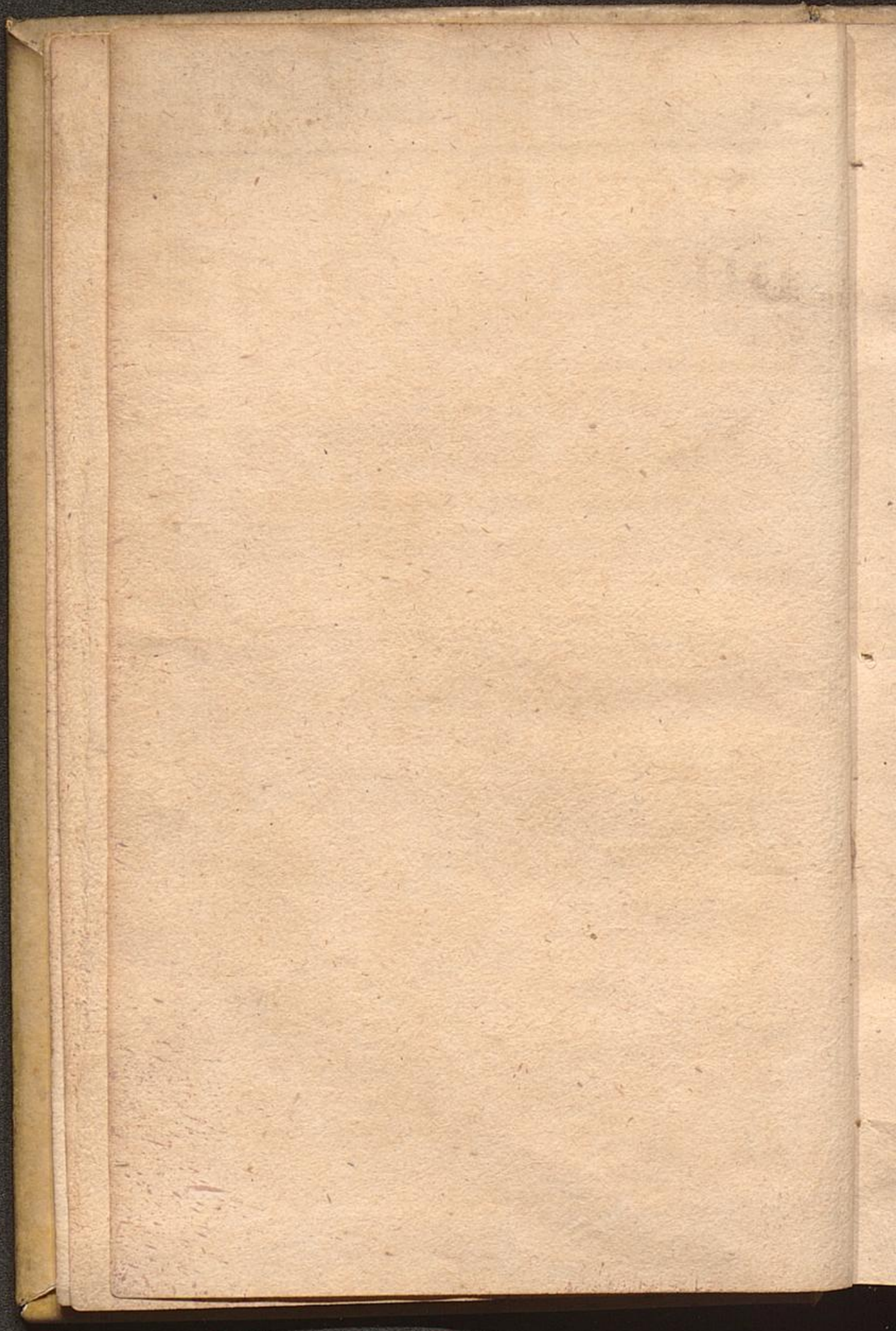
Th. 446.

D. 1

35.

TERTIA PARS
DIFFICULTATUM
PROPOSITARUM

Eximio D. MARTINO HENRICO
DE SWAEN in Univerſitate
Lovanieniſi S. T. Doctori.

PER
DIDACUM DE OROPEGA.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud Hæredes JOANNIS WIDENFELT.
M. DC. XCII.

TERTIUM PARTI

DISSERTATIONUM

PROPOSITARUM

Eximio D. Martino Lantano
de Swaz in Universitate
Lovenensium P. Doctoris

PER

SEBASTIANUM DE ORTIO

COLONIAE AGRIPINAE

apud Haerides Joannis Weydenhae

MDCCLII

C A P U T I.

*De ineptiis, & fallaciis Eximii
Domini Martini Henrici de
Swaen.*

SI ineptias tuas omnes & fallacias, Eximie Domino, discutere animus esset, easque non minus accuratâ, quàm Pseudo-Prioris vestri Martiniani *Moralem laxiorem* STATERA expendere, vereor ne *Difficultates* hæ adeò excrescerent, ut & stateram priorum superarent magnitudine, & tuum in me animum difficultatibus præteritis non parum commotum, nimiùm concitarent. Quapropter benigniùs tecum in præsentiarum agere constitui, ineptias tantùm aliquas, & fallacias magis obvias, tibi quàm potero lenitate objiciendo, certè non castigando promeritis. Si quid tamen capite 2. & 3. fortè duriusculum exciderit, velim boni consulas, non quasi ex odio tui quem amore sincerissimo complector, sed ex fidei Catholicæ, Pontificiæ & Archi-Episcopalis autoritatis defendendæ zelo ardentissimo profectum: nam fidem Catholicam à te minimè leviter esse

concussam, Pontificiam auctoritatem læsam, Archi-Episcopalem fœdè proculcatam palàm omnibus est; quod, licet brevissimè, dilucidè tamen utroque sequenti capite demonstrabo. Sed præsens institutum priùs perfequendum est.

In Epistolæ tuæ ad Illustrissimum Sebastianum datæ 21. Martii exordio *placuit*, inquis, *larvato cuiusdam scribillatori, Didacum de Oropega se vocat, quia veraciter confitenti mihi credere noluit, doctrinam meam immunem ab heresi non agnoscere, sed heresin potiùs facere, eamque duabus in scriptiunculis mihi affingere.* Jure me scribillatorem vocas, Eximie Domine, præsertim ubi me tibi scriptori tot voluminibus, tantâ eruditionis famâ, tot palmis penè quot controversiis celebri, tantâ in penetrandis maximè arcanis Theologiæ Mysteriis subtilitate, facilitate in explicandis, sermonis elegantia, ornatu, varietate, omnibus denique naturæ & gratiæ donis ad scribendum instructissimo comparaveris. Hæc omnia in te summa, levium ego tantùm scriptiuncularum ignotus & misellus *scribillator*, quâ par est veneratione, pronus suspicio.

Quantæ eruditionis argumentum est prolixas quasdam sententias ex Thomâ lemos, Didaco Alvares, & Salmanticensibus describere,

bere, atque his pauculas easque perfrigidas de gratiâ Theses & unam alteramve Epistolam ad conciliandum somnum aptissimam implere! Quantæ eloquentiæ in summa rationum penuriâ orationem inanium verborum & quidem ad nauseam centies repetitorum ineptiis amplificare. Opstratium scilicet tibi imitandum proponis tanquam alterum Discipulus Ciceronem. Verùm Opstratianam prius prolixitatem & repetitionem superfluum quàm sermonis nitorem assequeris. Quàm superfluum & insulsum est, postquam dixisti *larvatus quidam Didacus (uti se vocat) de Oropega*, mox non nisi septem lineis interjectis repetere placuit *interim larvato cuiquam scribitori Didacum de Oropega se vocat, &c.*

De scriptis meis (fallor; dicere oportuit scriptiunculis) tanquam *mordacibus, inisoriis & petulantibus* quereris tam miserabiliter, & tamen ipse, quantumvis importunè, jocosus videri gestis, tuisque me seu dentibus seu unguibus decerpere. Calumniis me onerasti in Epistolâ 1. cumque omnes à me luculentis probationibus amolitus sim, teque eadem operâ de manifestis calumniis convicerim nullam à te retractionem refero; hæc enim principiis Pseudo-Augustinianis maximè Arnaldicis, aut certè eorum praxi adversatur,

sed silentio solo fatis mihi factum existimas. Imò & calumniæ nomen semel licèt subtimidè repetis; adeò tibi durum est retortum calumniæ crimen resorbere.

Epistola 2. nugari tibi lubuit & penè insultare. Passim me *Patris* titulo decorabas vix aliter me compellans quàm, mi Pater, vel mi Didace. Quam hæc festiva sunt! Viget in unico folio infarciuntur. Ubi tibi semel affectum Patris Evangelici ergà filium redeuntem ex regione longinqua pollicitus sum, si pariter respisceres, *Patris* nomine amplius me dignatus non es. Doleo me tam amabili appellatione privatum. Fortè verebaris ne detectâ Jansenianâ clavi, ubi te Jansenistæ Patrem suum Magistrum seu Doctorem Theologum agnoscunt, qui Romam faciunt Massiliam, Romanos Massilienses, Summum Pontificem Patrem Generalem scilicet Massiliensium, tibi significatione paulò minus honestâ nomen Patris impingerem. An non perhonorificum tibi est & gloriosum à factione illa non membrum ignobile agnosci, sed Patrem Magistrum? Si modo hîc te virum ut probè cœpisti, præbere pergas, ad Vianæ aliàs Patris Abraham Patriarchatum olim poteris aspirare. Noli erubescere Pater Magister, titulum hunc si unquam

quam aliàs nuper promereri te publicè ostendisti Janseniarum Duacensium doctrinam approbando, & formulare Alexandri VII. de abdicando Janseniano sensu tam strenuè impugnando. Tales Neo-Augustiniana factio Magistros desiderat, qui his principiis Neophytos suos instituant, communem Fidelium fidem temeritatis doceant redarguere, in Baccalaureorum juramento restringere mentaliter, reluctari Episcoporum Decretis, superiorum Anti-Jansenianorum autoritatem publicè proterere. Procul dubio *heresim facit qui ejusmodi Theologos non vult immunes ab heresi agnoscere.*

Fidem, inquis, Catholicam & doctrinam Thomisticam veraciter profiteor; ergo Catholicus sum & Thomista. Intellego sed nunquid Pelagius se Catholicum profitebatur scribens ad Romanum Pontificem? Nunquid jurasset se veraciter id profiteri? An propterea minùs hæreticus fuit Pelagius, aut heresim fecit Augustinus hoc ipso, quo Pelagio Catholicas phrasas tam studiosè pronuntianti credere noluit? Non erat vera, inquis, Pelagiana confessio. Undenam nihil fraudis in in tua latère persuaseris? Fraudem etiam in tua professione suspicandi ratio occurrit minimè levis, de qua cap. seq.

Pe-

Penè Geometricè contra me concludere voluisti, sed postulata cum concessis confundis, quod in casu ineptissimum est, & fraudulentum. Quis enim apud te legens *convenire inter nos* de octo articulis, quos enumeras non arbitretur omnes illos à me, sive ultrò, sive rationibus tuis compulsò admissos fuisse? Quod nescio, quâ sinceritate, & simplicitate restrictionibus purè mentalibus inimicâ potueris comminisci.

Quanam enim veri specie ais pag. 4 inter nos *convenire quarto; doctrinam tuam circa gratiam, liberum arbitrium, & mortem Christi quoad exteriorem imprimis verborum corticem, doctrinæ Thomisticae planè esse conformem*, qui pag. immediatè sequenti de me conquereris, quod asseram totius argumentationis tuæ vim eò reduci, *admitto locutiones Thomistarum aliquas, ergo Thomista sum?* Idemne tibi est Martine, *admittere locutiones Thomistarum aliquas, & admittere locutiones Thomistarum omnes in materia de gratia, libero arbitrio, & morte Christi?* Itane regulas æquipollentium docuère te, seu Logicæ, seu Dialecticæ Professores? Næ ego Theologus infelix sum, cui tam subtiles Magistri non obtigerint: & tamen aliquid Philosophiæ etiam Lovaniensis delibavi.

Non.

Non minùs falsum est, quod ais articulo 5. convenire inter nos nemini magis esse perspicuum, an & quoad rem eundem verbis illis, quem Thomistæ sensum subjeceris, quam tibi, qui verba illa conscripsisti. Ubinam, amabo hoc admisi? Quæro iterùm ubi sinceritas Augustiniana? Sic hominibus imponis Martine, sic mihi affingis tam confidenter tamquam à me scripta, quorum nullum proferre potes veiligium? Putasne cuilibet semper etiam passione, aut pertinaciâ excæcato, & hæretico maximè perspectam esse sententiæ suæ cum S. Scripturæ, vel Augustini dogmatibus conformitatem? Et tamen illam persuasam habet, & prædicat non minùs magnificè, quam Martinus. *Convenit inter nos 6*, inquis, *nemini quoque potiori iure credi oportere, quam mihi dum affirmo alium à me sensum verbis illis suppositum non fuisse, quàm, qui iisdem à Scholæ S. Thomæ scriptoribus supponi solet, nisi evidentia, aut sufficientia saltem suppart argumenta, quibus contrarium evincatur.* Si hoc à me postulasses Martine, responsum retulisses, quod modò dabo; sed fingere hoc à me concessum, de quo nulla usquam facta est mentio, iterùm dico nec veracitatis habet quidquam nec sinceritatis. Jam verò respondeo, quod ut quis tibi fidem neget non requirantur euidencia, aut sufficientia argumen-

ta, quibus *contrarium evincatur*, sufficiunt argumenta, quibus fides tua reddatur suspecta. Debeone credere omni se Catholicum asserenti si non levia mihi praebeantur indicia fidem hominis istius in dubium revocandi, etiam si non sufficiant, ut evincam esse haereticum. Atqui ego Martine evici in secunda parte *Difficultatum* te esse de Jansenismo merito suspectum, neque Syllogismum meum hactenus solvisti, arctius etiam illum constringam mox, & suspicionem tam manifestis indiciis firmabo, ut hanc propositionem redditurus sim evidentissimam: *Eximius D. Martinus Henricus de Swaen Collegii Alticollensis Praeses est merito de Jansenismo suspectus*. An argumenta mea plus etiam probatura sint, aequus Lector judicaverit.

Convenit 7, inquis, *praecipuum motivum, ob quod Didacus de Oropega doctrinam meam in praedictis materiis erroris arguerit, illud esse quod me existimavit debitam Summorum Pontificum Innocentii X, & Alexandri VII Constitutionibus reverentiam non exhibere.*

Respondeo neque illud usquam à me assertum, sed pro libitu à te confictum esse, inò oppositum à me sustineri satis notum est omnibus, qui scripta mea (iterum hic erro, dicere debui scriptiunculas) unquam

oculo dignati sunt. Ubicumque te in Janse-
nismi suspensionem vocavi non in hoc præci-
pua suspensionis rationem collocabam, quòd
debitam illis Constitutionibus reverentiam
non exhibueris, quasi nolueris de illis altum
silere, vel quasi claris, & disertis terminis
dixeris Constitutionibus illis falsum definiri,
hoc enim esset ne quidem factò reverentiam
præstare, quam nullus non Jansenista palàm
profitetur, & ubi opus est jurat, licet libel-
lis innumeris, qui procul dubio ex concavo
lunæ huc decidunt, negetur reverentia etiam
factis. Ne mirare Lector dicere me quod li-
belli isti decidunt ex concavo lunæ; alioqui
enim fateri cogerer Jansenistas non tantum
hæreticos esse, sed etiam perjuros. Nisi for-
tè quidam hic Religiosus Gallus Jansenista-
rum plusquam Nicodemus ut nuper dixit
libellos omnes, qui adversus Archiepiscopum
prodeunt, forsàn esse foetus Jesuitarum, ut
materiam ipsi sibi suggerant, quam scriptis
exagitent; Sic libellos omnes, qui Jansenis-
mum inter phantasmata relegant tanquam
à nullo unquam assertum, sed è solâ ortum
Jesuitarum phantasiâ, pariter Jesuiticos esse,
Jesuitas edere omnes libellos Jansenianos, ut
habeant adversus quod stylum exercent.
Utrumque vel suspicari nimis apertè insanire
est,

est, quam ut refutationem mereatur; quam tamen si quis à me exegerit, dabo amplissimam.

Ut autem, Eximie Domine, tandem aliquando capias, quod centies tibi inculcavi non sine meo & lectorum fastidio, præcipuum fundamentum fuisse ob quod te in Jansenismi suspicionem vocaverim, non tantum turpissimam tergiversationem tuam, quâ hæcenus quantumvis opportunè, importunè provocatus recusas subscribere condemnationi sensus Janseniani, sed vel maximè tergiversationis tuæ rationem turpissimam quod alioquin nemo non videat periculum imminere non infundatum ne si damnares propositiones famosas in sensu ab autore intento, ne hinc inferat aliquando R. P. te non tuam tantum, sed etiam Majorum tuorum doctrinam imprudenter damnasse. Quamvis & tergiversatio tam diuturna post tot provocaciones reverà ad Jansenismi suspicionem suffecisset, etiamsi tam indecoram & parum Christianam rationem non addidisses. Verùm de hoc plura cap. seq.

Quis fallaciam tuam Martine, aliàs deberem dicere stuporem vel insaniam, fatis miretur quando pag. 15. proponens tibi hanc quæstionem, facilè terminari queat controversia inter nos de Jansenismi suspicionem?
Ref-

Respondes : *Facillime : tantum me ultra non urgeat Didacus admittere gratiam suam Molinisticam : tueri gratiam , tum efficacem , tum inefficacem , quam cum Scholâ S. Thomæ propugno , & inherere me sinat doctrina circa mortem Christi , quam celebres in eâdem Scholâ Catholicè tradunt , & pax erit . Quod si renuat , fateatur palam , ideo me damnata in Constitutionibus Summorum Pontificum doctrina à se insimulari quia eandem cum ipso gratiam sufficientem hætenus non admitto . Itane Martine tu Archi-Episcopo Sebasteno & omnibus Epistolæ tuæ lectoribus imponis ? Totâ hæc oratio ne micam quidem continet veritatis , neque ad hæc scribenda , ulla te species vel umbra veri potest adduxisse ; nam in omnibus opusculis meis ne verbum quidem ostenderis , quo ulli mortalium videri potui ea urgere , quæ totâ hæc inanum suppositorum congerie involvisti . Egone te urfi ut gratiam admitteres Molinisticam ? Egone impugnavi gratiam efficacem , & inefficacem Thomisticam ? Ego sententiam , quam Thomistæ de morte Christi Catholicè defendunt , reprehendi ? Ego propterea te virum pacis amantem turbavi ? Age verba mea exhibe , quibus hæc egerim , vel unum saltem verbum profer quo sensa verè Thomistica censurarim , bellum indixerim gratiæ Thomistarum , sive*

B effi-

efficaci sive inefficaci, quod si non possis fa-
 tere te putidè imposuisse, alii dicent menti-
 tum splendidè. Spiritus mendax Scholam Au-
 gustinianam non decet, nisi fortè Iprensam,
 cujus est proprietas non vulgaris; undè tri-
 tum illud apud Gallos; *Il ment comme un Jan-
 seniste*. Sed mendacem oportet esse memo-
 rem, ut nosti P. Magister, neque tam pau-
 carum paginarum intervallo loqui manifestè
 contradictoria. Vide quid dixeris pag. 4.
*Convenit igitur inter nos primò, inquebas, non
 esse necesse ut quis PIE AC RELIGIOSE Catholicus
 sit eandem cum Didaco, Scholæque Patrum Socie-
 tatis circa gratiam, liberum arbitrium, & mor-
 tem Christi tueri doctrinam. Si quidem piè ac re-
 ligiosè Catholici ipsis Didaco, & Scholæ Pa-
 trum Societatis sunt S. Thomæ discipuli, quos
 tamen hisce in dogmatibus acerrimos habent Anta-
 gonistas. Si inter nos conveniat, Thomistas,
 licet acerrimos meos, ut quidem ais, Anta-
 gonistas in materiâ de gratiâ, libero arbitrio
 & morte Christi, esse piè ac religiosè Catholi-
 cos, quomodo verum est quod in te propter
 easdem sententias tam crudeliter desaviam, te
 in Jansenismi vocem suspicionem? Mene
 fortassis contradictionis arguere voluisti? id
 quidem non videris contendere, alioqui ver-
 ba mea saltem in speciem contradictoria fuif-
 sent*

sent proferenda, vel probationis aliquid indicandum.

Urit te scilicet tuosque quod Jansenianas sententias tam dilucidè à Thomisticis fecerim nam detracto vobis pallio, quod ad declinandam invidiam & fallendos incautos tam ambitiosè affectatis. Ideò apud Thomistas tibi, saltem per calumniam insanissimam, & omnium oculis patentem accusandus fui tanquam illius scholæ hostis & infectator infestissimus. Sed mihi constat insignes Thomistas opusculis meis studiosè perlectis nihil in eis reperisse quod velut communi suorum sententiæ contumeliosum reprehenderent. Et confidenter quemlibet adversariorum provo- co ut non accusatione vagâ, sed distinctâ loci cujuscumque exhibitione ostendat me sententias Thomisticas, vel ex iis unam ullâ notare infamiâ vel etiam quod salvâ pace & charitate liceret, Scholasticè argumentando impugnare.

Denique ais pag. ii. Cranebergium in ejusdem criminis suspicionem vocas quasi & is Thomistis insidietur; atqui si Autorem hunc legeris, ut scrutatus es satis studiosè, ubique occurrit præsertim in præfatione & Conclusionem testimonium de Thomistarum dogmatibus perhonorificum. Ecce

iterum geminæ te, ineptiæ & fallaciæ manifestæ convictum dum & me statuis Thomistica placita condemnantem & Cranebergii pro scholâ istâ à Jansenismo vindicandâ tam strenuè dimicantis fidem & sinceritatem sine ullâ ratione more tuo temerè audes vocare in dubium pag. 11, qui aliàs tam querulus es ubi assertioni tuæ non creditur, quæcumque ei ratio adversetur. Sic in Epistola ad me data ais, quid si non tantum asseram sed probem me Jansenii librum nullum nisi qui agat de hæresi Pelagianâ legisse? Dum assertionis tam insolentis probationem avidus expecto, aliam non refero quam sinceritatis tuæ ostentationem assero, inquis, sincerè. Tam acuto scilicet convictum ratiocinio manus dare jubes, ut haberi malim omnium, qui vivunt mortaliū pertinacissimus.

Ineptiarum & fraudum tuarum immensa multitudo me fatigat à quibus epistolam aliter quam universam expungendo non facilè expurgaveris. Pergamus tamen aliquas referre distinctius. Pag. 7. gratulor equidem, inquis, Didaco quod tandem aliquando fateatur me gratiam per se efficacem non constituere in delectatione indeliberata *difficultatum parte 2. pag. 95.*

Respondeo; doleo equidem P. Magister quòd hic ut alibi hallucineris vel imponas:

nani

nam aliud ibi non dico quam etiam *supponendū* quod non constitueres victricem gratiam in delectatione indeliberatā, non expedias te tamen à statuenda necessitate antecedente. Idemne tibi est argumentari in hypothefi, & agnoscere hypothefios veritatem? Ridiculus es Martine & sibilò dignus. Age Scotistis pariter gratulare quod agnoscant Spiritum Sanctum non procedere à Filio, quia admittunt hanc hypotheticam. Etiamfi supponeretur Spiritus Sanctus non procedere à Filio, ab illo tamen distingueretur.

Imò loco citato ostendo ex Thesibus tuis gratiam victricem à te censeri victricem delectationem; delectatio autem gratiæ indeliberata est; infunditur enim nobis sine nobis. Ita Thesim illic tuam interpretabar. Ubinam hinc agnitio, quam mihi affingis? *Videre, inquis, Didacus hoc potuit, nec dubito (quidquid interim dissimulet) quin & viderit in Thesi mea anni 1689. toties ab ipso, sociisque ejus in vanum vellicatā.* Etiamfi oculi mihi forent lyncei non viderem in Thesibus istis negatam gratiæ efficaciam delectationi indeliberatæ. Hoccine est probi disputatoris partes implere? Ajebas te jam pridem in Thesibus professum quod efficacia gratiæ in ejusmodi delectatione non consistat. Respondi me Theses tuas,

qua potui diligentiam lustrasse, nec tamen reperisse usquam professionis istius vestigium. Tum te rogavi in quibus Thesisibus, & ubi? Inò potius oppositum videor ex Thesisibus variis colligere. Nunquid tunc saltem tuum erat Martine, si veritatem ames & candorem, locum & verba proferre, quibus sententiam hanc tradideris?

Rursus pag. 8. remittis me ad *Thesim A. 1689. mense Novembri defensam. Istic, inquis, clarè rejectam istiusmodi delectationem, uti econtrà admissam offendisset delectationem longè ab hac diversam, utpote cum libertate hujus statûs quàm optimè consistentem, à S. Augustino ejusque Scholâ approbatam, denique à Thomistis minimè rejectam.* Non plus illic claritatis est, Pater Magister, quàm in hoc tuo Sermone, qui tenebris offunditur plusquàm Ægyptiacis. Cur sententiam tuam paucis non explicas? Remittis me ad Germanum Philalethem, qui pag. 195. docet, *quàm bene convenient, & in una Sede morerentur victrix delectatio & physica prædeterminatio, sive quod idem est, gratia prædeterminans & delectatio justitiæ concupiscentiam vincens.* Nihil hic Eximie Domine à Jansenio alienum; cum & gratiam suam physicè prædeterminantem vocet & *delectationem cœlestem delectatione concupiscentiæ ardentiorè.* Neque hic quidquam est, ex quo
col-

colligam gratiam victtricem juxtà te non consistere in delectatione indeliberatâ. Delectationem admittere videris satis apertè. Nunc te rogo 1. an ea sit deliberata, adeoque an gratia voluntatis consistat in actu deliberato. 2. Quid per actum deliberatum intelligas. 3. An gratia non infundatur nobis sine nobis. 4. An gratia voluntatis sit ipse actus secundus liber & meritorius. Sic decet Patrem Magistrum clarè & distinctè sententiam suam exponere, non confusè tantum balbutire. Quid de sensu Augustino-Thomistico & voce prædeterminationis physicae, quâ utuntur passim Calvinistæ, & Jansenius licet sensu à Thomistis longè diverso? Neque sensus Thomistarum unus est; maxima etiam inter hos significationum sub hac voce latentium est varietas. Quapropter ridiculum est & imperitissimo Tirone quàm Neo-Augustinianorum Doctore subtili & antonomastice MAGISTRO dignius, aliud ferè non respondere quàm *teneo cum Thomistis*: Quid si & Calvinistæ pariter vociferentur, ut vociferari eos certissimum est, *tenemus prædeterminationem cum Thomistis*? Ideòne Thomistæ sunt? Noli vagari in incerto, sed distinctius loquere, ut Catholicum decet & Theologum. Non enim mihi lubet aut aliis, conjecturis nos fatigare; sensum

sum suum tam studiosè involvere , non est optimæ fidei argumentum ; qui malè agit odit lucem.

Fraudulenta & stulta adhortatio est qua pag. II. Thomistas mones ut dispiciant ne per vagas illas , hodièque nimium frequentes adversus doctrinam aliquot Theologorum privatorum criminationes , vulnus irreparabile sententiæ Scholæ ipsorum aliquando infligatur. Quid enim stultius , quàm existimare quod Scholæ Thomisticæ dogmata , quæ æquè ac aliarum Scholarum illi adversantium censurari Sedes Apostolica vetat sub anathemate , per privatorum aliquot , qui denuntiata excommunicationis pœnâ facile coërceri possunt , vel de gravissimo crimine convinci , criminationes vulnus irreparabile acceptura sint nisi cum Jansenistis conspiraverint.

Similes Jansenistarum voces non hodiè primum audiuntur , fraus ista à majoribus ad posteros transmissa est. Testatus olim est R. Adm. Pater Godefridus Marquis S. T. Professor & institutus studiorum Regens , hâc arte Jansenistas usos ut Thomistas instigarent ad impediendam quinque propositionum condemnationem ne per latus Jansenii vulnus insanabile infligeretur Doctrinæ Thomisticæ. Hac arte persuadere conati sunt Patribus Do-

mi-

minicanis Lovaniensibus ne permitterent ut Thesis Reverendi P. Alexandri Sebille ex eodem Ordine publicè defenderetur, quia videbatur communi causæ nocitura. Verùm hoc Janseniano fūco decipi se passus non est Reverendissimus Pater ejusdem Ordinis Generalis, sed Thesim, ejus defensio tantisper suspensa fuerat propugnari jussit eodem loco: Eamque Præses Catholicè & religiosè constans insigni volumine vindicavit.

Fallaciam tuam sic prosequeris. *Præfagierunt indubiè grande hoc malum Generales amborum Ordinum S. Augustini videlicet & S. Thomæ dum nuperrimè conatibus quorundam postulantium à Sede damnationem expositionis quinque articulorum Innocentio XI & Alexandro VIII oblate, in qua doctrina Thomistica nitidè, dilucideque exponitur, viriliter sese opposuere.* An aliquid & quantum Reverendissimi Ordinum illorum Generales ad impediendam condemnationem contulerint non discutio. Hoc scio non esse avertendum à libello quopiam anathema, si præter expositionem quamdam sanam, vel probabilem, contineat quædam irreverenter jactata in Sedem Apostolicam, & damnatæ ab Ecclesia hæresi utcumque patrocinantia. Foret verò insigniter temerarius, qui ex condemnatione ejusmodi libelli, inferret expositionem.

nem.

nem tantâ nixam autoritate, esse pariter con-
fixam.

Rationes propter quas libelli istius pro-
scriptionem quidam postulaverint non fuit
reprobatio quinque Articulorum, aut Expo-
sitionis à Thomistis receptæ sed impudens
Janseniani phantasmatis iterata sæpius jactatio,
& gravissima de Apostolicâ Sede, & totius
Aulæ Pontificiæ proceribus calumnia.

Afferit libelli Autor Genuinis Sancti Au-
gustini Discipulis ad Christi Vicarium toto
tempore quo controversiæ Jansenianæ vige-
runt, interclusum fuisse aditum fraude quo-
rundam æmulorum, donec tandem per
Episcopum Convenensem, qui nuper obiit
Episcopus Tornacensis, cœpit aperiri. Hic
nempe Antistes depulsis falsarum suggestio-
num nebulis, Discipulorum S. Augustini fi-
dem sanam, doctrinam integerrimam, reli-
giosam erga S. Sedem, ejusque constitutio-
nes observantiam luculento testimonio com-
probavit, hic Romanorum Procerum cum
Molinistis, aliisque Anti-Jansenianis turpissi-
mam collusionem infregit; hic Sedem Apo-
stolicam à Jansenismo tanquam à spectro ha-
ctenus deterritam errorem dedocuit. Hæc om-
nia minimè obscure continentur libello cui
titulus *Doctrina Augustinianorum &c. expositio:*
Hæc

Hæc à Pseudo-Augustini Discipulis callidè
dissimulantur. Tantum suggeritur Augusti-
nians Patribus, & Thomistis, omni studio
cavendum ne libellus censurâ notetur, alio-
qui *grande malum*, & *vulnus irreparabile sen-*
tentiis utriusque Scholæ infligendum: Libello
contineri Doctrinam utriusque Scholæ, quin-
que Articulis expositam, adeoque ex opus-
culi condemnatione arrepturos certò adver-
sarios criminandi materiam, tanquam si do-
ctrina quinque articulorum quocumque sensu
intellectorum, anathemate prostrata sit. Sic
viris religiosissimis imponitur, ut gravissima
Authoris erga Sedem Apostolicam irreveren-
tia maneat impunita.

Venio ad ineptias & fallacias spectantes ad
congressum D. de Swaen & D. Melis cum
Amplissimo Decano Nicolao du Bois. Non
aliud scilicet intenderunt duo illi Neo-Au-
gustiniani ubi Dominum du Bois adorti sunt,
quàm procurare sibi à Didaco juxta Decre-
tum aliquod Societatis *debitam satisfactionem*.
Benè habet. Hanc tot libellis sequentibus
utrique vestrum, Martino præsertim præstare
cœpi non admodum illiberaliter. Ubi Do-
minus Melis Tomum suum ediderit, offen-
det me non parciolem, uti & Hollandiæ
quidam Missionarii ubi id Illustrissimus Seba-
stenus

Penus mihi vel imperaverit, vel sibi gratum fore certo indicio ostenderit.

Ais virum pietate & Doctrinâ conspicuum Româ nuper significasse epistolam Didaci de Oropega esse malignam. Ego Martine Epistolas complures à viris pietate & Doctrina conspicuis accepi, tum Româ, tum aliunde, quibus mirari se significabant, Theologos ejusmodi, qualis est Eximius noster P. Magister, ejusque commilitones in Universitate, aut etiam ditione Catholicâ tolerari.

Rursus convenientias aliquot comminisceris sed paulò majori circumspeditione quàm supra. *Convenit, inquis, inter nos aut convenire debet.* Si hac disjunctione superiùs fuisses usus, fallaciæ te simul paulò minùs frequentis reum fecisses. Unde convenientias quas tibi fabricas pag. 30. tantùm redarguam ineptiæ.

Convenit inquis I. accusationem illam solius D. Du Bois assertioni originem suam debere. Adde debüisses circumstantias; quas tibi sæpius commemoravi, postridie in confessu tot virorum honoratorum sponte, nullo rogante, postquam noctis partem non exiguam præ turbatione duxisset insomnem. Accedit tanti temporis silentium postquam de minis postulari vos instrumento publico comperistis. Deniquè cum offerretis juramentum de
fal-

falsitate relationis Domini Du Bois , rogavi vos an etiam essetis parati juramento confirmare non aliis D. Melis usum fuisse terminis comminatoriis , quàm qui in Epistolâ tuâ primâ referuntur : nec tamen ad hoc respondetis hæctenus verbum , in aliis multo levioribus tam verbosi.

Convenit 2. inquis , quod quàm primum accusatio illa D. Melis , mihique innotuit , illicò parati fuerimus jurejurando affirmare numquam verba à Didaco Epistolæ suæ inserta , aut alia eis æquivalentia à D. Melis coràm D. Du Bois fuisse prolata. De hoc inter nos adeò non convenit ut prorsus nesciam an non dies aliquot conferendo cum factionis Jansenianæ primoribus priùs transacti sint.

Convenit 3. inquis , D. Du Bois nostræ huic oblationi acquievisse. Quid posset aliud solus contra duos , etiamsi censuisset pejeraturos?

Convenit , inquis , 4. factum fuisse D. Du Bois quod fieri potuerit plus aliquid à se fuisse intellectum , quàm dictum à D. Melis. Potuit enim verò fieri , uti reipsa vos obliti estis circumstantiæ tam notabilis , quandonam allata fuerit & hausta à vobis famosa lagena vini Rhenani. Faciliùs autem fieri potuit , ut alicujus oblitus sit D. Du Bois post mensem circiter quando scripsit ad D. Melis , quàm post noctem

unicam, quando mihi, & pluribus aliis testibus omni exceptione majoribus rem totam exposuit.

Denique vobis litem & nescio quas viro difficultates intentantibus respondit fieri potuisse quod plus aliquid à se intellectum sit, quam dictum à D. Melis: Nobis ultrò, nihil minantibus, nihil quærentibus, omnia & singula statim & sine ullâ fluctuatione, aut hæitatione enarravit.

Convenit 5, inquis, scripsisse Dominum Du Bois in Epistola ad D. Melis, quod verba Domini Melis sic apprehenderit quasi spirantia minas expulsionis Patrum Societatis è missione Hollandicâ, casu quo &c. ita scripsit mense integro post factum, intentato sibi duorum adversariorum jurato testimonio; non ita locutus est statim post factum sponte suâ, coram longè pluribus viris indifferentibus; sed planè prout scripsi, ita ut ne apicem quidem addiderim.

Multùm laborat Eximius Dominus in convenientiâ 8. & 9. ut inculcet minarum, etiam si veræ supponantur, executionem futuram fuisse moraliter impossibilem; quid enim unus aut alter contra Societatem apud tam multos gratiâ valentem & autoritate? Verum quid unus Oates adversus Societatis in Angliâ Missio-

fio-

tionarios valuerit, tot docuere innocentium supplicia & omnium expulsio. Quantum Pseudo-Augustiniana factio hoc tempore in Belgio valseat, quantum de se præsumat norunt omnes rerum Belgicarum non planè ignari: non dissimulavit Jansenianus Autor libelli infamis & publicè autoritate combusti cui titulus *Les sentimens & la conduite, &c.* ubi Regi Catholico minatur rebellionem Hispaniæ Regno non minùs funestam, quam quæ sub Philippo II. tot Provincias Regis imperio subduxit. Cur non timeat Religiosus ordo factionem quæ se prædicat etiam potentissimis Regibus metuendam?

Spiritum vindictæ in vobis ita fueram miratus "quisquamue umquam in animum induxisset de viris tam modestis, tam humanis, tam blandis suspicari, odio eos arduos, tam implacabili, tam insolentem decreturos vindictam, quæ tot innocuos Sacerdotes, tot Apostolicos Divini verbi præcones, alienæ salutis studiosissimos, divinæ gloriæ zelosissimos propugnatores, unius vitio (si tamen vitio) recs faceret, tot annorum laboribus excultâ statione expelleret?" Hac ubi verba referis pag. 2. mutas *innocuos Sacerdotes in Sacerdotes Primarios*, & ut quandoque præposterè lepidus es, mox parenthesi

includis *Jesuitas*, atque iterum repetis, PRIMARIOS SACERDOTES (*Missionarios Societatis JESU*) nisi hoc tam operosè rursus inculcares & subjunctâ bis parenthesi *Jesuitas* notares tam studiosè, id potius Typographi oscitantia quam nequitia tuae putarem tribuendum.

Quid ergo Martine an quia me toties *Patrem* aliàs nominasti, & à Jansenianis arcanae clavis suae perfidis corruptoribus *Jesuitam* proclamari noveras, hoc pacto Societati invidiam, sed per insignem calumniam creare voluisti? Quid enim invidiosius quam *Jesuitam* inducere summum inter Sacerdotes fastigium suis temere arrogantem? Centies nempe hæc Jansenistarum, quam ab hæreticis Ecclesiae rebellibus mutuati sunt audita criminatio est, *Jesuitas* ubique primatum ambire, imò in omnes mundi Principes dominatum.

Quandonam tandem protrudendis ineptiis & fallaciis finem facies Martine? Ego profectò recensitâ vix decimâ parte oppido fatigatus sum. Ad repetitam autem toties *Cramben Pseudo-Thomisticam* nauseat lectoris stomachus; neque ad ea, quæ toties scribis eadem, convellenda novo ariete mihi opus est. Respondeo breviter ad fucum tuum *Pseudo-Thomisticum*, omnia repetendo, quæ de discrimine tuam inter & Thomistarum doctrinam,

nam, cum Jansenianâ autem conformitatem in superiore difficultatum parte à me disputata sunt, neque ullâ ratione à te hæcenus concussâ. Ad querelas autem de minis objectis tuâque cum D. Melis conspiratione Respondeo rursus omnia & singula, quæ tum in 1. & 2. parte difficultatum, tum in Epistola Apologetica ad Illustrissimum Sebastenum omnem à me calumniæ, & temeritatis notam satis perspicuè amoliuntur, in te verò retorquent, non facile declinandam.

CAPUT II.

De fide Patris Magistri non satis perspectâ.

MAnsuetudinem tuam obtestor Eximie Pater Magister, ne mihi succenseas si fidem tuam in dubium revocem, quam ab omni hæresis suspicione tam anxie studes liberare. Mihi crede, magis ego de honore tuo, & fama sollicitus sum, quam tu ipse. Tua enim hæcenus sollicitudo in meris hæret desideriiis inefficacibus & ignavis velleitatibus, numquam applicat manum operi, ut parte qua læsa est famam instauret, sed cum de adversariorum tuorum injuriâ altum clamas,

ipſe tibi vulnus , quod vel adverſariū à te avertere conantur infligere pergis & vulnus ſemper vulneri addens numquam pateris obduci cicatricem , quamvis tam amicè à pluribus monitus , à me etiam benevolentiffimè , ſinceriffimè , enixiffimè non ſine humili & ſupplici libello obſecratus.

Perfacile tibi , & certò efficax medium toties ſuggeſſeram juramentum in formulam Alexandrinam , aut ſi à juramento , ut fortè in præſtanda fide firmâ Eccleſiæ definitionibus ſcrupuloſior es , nimium abhorreres , faltem verbo uno , & ſimplici declaratione admitteres Jansenianæ doctrinæ in Ipreſis Auguſtini ſenſu intellectæ , ſive prout libro illo exponitur condemnationem. Quòd adeò non præſtas , ut & te non præſtiturum profitearis , & ſummo Tironum Theologorum ſcandalo à tam Catholica profeſſione omnes publicè quà voce , quà ſcripto avertas : doctrinam eorum , quos ignorare non poteras eſſe notoriè Janseniſtas probes , ut ſanam , ut Thomiſticam , & Auguſtinianam commendes , colloces inter tutiſſima , & inconcuſſa dogmata à Pontificibus , & Conciliis Oecumenicis conſecrata , tam præclaram approbationem tuam referre hìc juvat integram.

„Sicuti posterioꝛibus hisce annis vix aliquid
 „apud nonnullos usitatiꝛ, quam SS. Augusti-
 „ni & Thomæ discipulis Doctrinam per con-
 „stitutiones SS. PP. Innocentii X, & Ale-
 „xandri VII meritissimè damnatam, quâ verbo,
 „quâ scripto affricare; *ita nihil his gloriosius,*
 „*quam in simplicitate Christianâ, verèque Sacer-*
 „*dotali mentem suam circa dogmata, de qui-*
 „bus in memoratis constitutionibus, tam cla-
 „rè exposuisse, ut luculentissimè ostendant ex una
 „remotissimos se esse ab omni dogmate, quod
 „suis in constitutionibus damnatum SS. Pon-
 „tificis voluere, ex alia verò parte doctrinam
 „suam hac in materia prorsus esse sanam, ut-
 „potè tutissimis inconcussisque utriusque istius san-
 „cti Doctoris principiis conformem. Fecerunt hoc
 „non ita pridem Patres Discalceati Salman-
 „ticenses in suo cursu Theologico, fecit (ut
 „alios Dominicanæ familiæ scriptores præ-
 „teream) Gonetus in Apologia Thomista-
 „rum; fecimus hac in Academia plures, dum
 „v. g. famosæ expositioni 5 articulorum sen-
 „su Catholico, Thomistico v. g. intellectæ
 „subscripsimus, denique fecerunt hoc crudité
 „Ex. D. De Laleu, & Eruditissimus D. Rivette
 „in hisce suis conclusionibus, in quibus tan-
 „tùm abest, ut quidquam sanæ doctrinæ ad-
 „versum, aut censuris Innoc. X, & Alex.

,,VII proscriptum censeam , ut illis , tam-
 ,,quam doctrinæ phrasique Thomisticæ in
 ,,omnibus spectantibus ad præfatas constitu-
 ,,tiones , apprimè consonantibus securissimè sub-
 ,,scribam , idoneasque illas censeam , ut ju-
 ,,ris publici factæ *Innocentiam Autorum suorum*
 ,,mundo manifestent , concordiam inter Disci-
 ,,pulos SS. Aug. & Thomæ magis confir-
 ,,ment , ac denique suspiciones finistras , &
 ,,contentiones inter Catholicos nonnullos
 ,,nimium hodiè frequentes paulatim dissipent.
 ,,Ita voveo Lovanii in Festo S. Augustini 1691.

MARTINUS HENRICUS
 DE SWAEN *Sacra Theolo-*
gia Doctor in Academia Lova-
niensi.

Satisne Pater Magister nosti Dominum De
 Laleu & D. Rivette , ut tam magnifico eos en-
 comio meritò duxeris exornandos ? Hi tibi
 sunt genuini SS. *Augustini & Thomæ Discipuli* ,
 hi doctrinam suam in materiâ de gratiâ , li-
 bero arbitrio & Morte Christi , *prorsus sanam*
esse , tutissimis , inconcussis utriusque istius Sancti
Doctores principis conformem clarè & luculentissi-
mè ostenderunt ? Ostenderunt illud scilicet in
septem famosarum Thesium approbatione ,
 quas

quas i. quidem cum explicatione subtimidè; at dein magis in gratiâ confirmati, absolute pronuntiarunt *continere doctrinam verè Augustinianam & orthodoxam.*

Quis neget Thesim hanc esse AD MENTEM D. AUGUSTINI IRREFRAGABILIS GRATIÆ DOCTORIS? *Gratiam efficacem qua nec semper nec omnibus datur, necessariam esse ut quis verè & propriè possit opera bona exercere, tentationes superare, &c. fatetur quisquis in traditione Ecclesie, in Augustino, aliisque SS. Patribus peregrinus non est. Atqui ubi quis non potest verè & propriè opera bona exercere, tentationes superare, &c. Verè & propriè est ipsi impossibile bona opera exercere, superare tentationes, &c. ergo ut alicui non sit verè & propriè impossibile bona opera exercere, tentationes superare, &c. necessaria est illi gratia efficax, quæ non semper datur nec omnibus, non enim datur illis, qui bona opera non exercent, & tentationibus succumbunt.*

Ergo justis dum bona opera omittendo, tentationibus succumbendo, &c. mandata Dei transgrediuntur, mandata illa sunt observatu impossibilia, etiam Petrus gratiâ efficaci destitutus Christum verè & propriè confiteri non potuit, non potuit autem non tentationi succumbere; en propositionem Arnaldi, quam
tra-

tradit Epistola 2. ad Ducem & Patrem Fran-
ciae pag. 226. Cependant, Monseigneur, cette
grande verité établie par l'Evangile, & attestée
par les Peres, qui nous montre un juste en la per-
sonne de S. Pierre, à qui la grace, sans laquelle
on ne peut rien, a manqué dans une occasion, où
l'on ne peut pas dire qu'il n'ait point peché, est
devenue tout d'un coup l'heresie de Calvin, si nous
en croions les disciples de Molina. Interea hæc sum-
mi momenti veritas Evangelicis Oraculis stabilita,
Sanctorum Patrum testimoniis tradita quæ nobis in
S. Petro exhibet justum, cui gratia, sine quâ
nihil possumus defuit in occasione, in quâ eum pec-
casse negari non potest, hæc inquam tanti mo-
menti veritas Dogma hereticum est & Calvinia-
num Molinae discipulis.

Non solis Molinae discipulis sed clarissimis
Ordinum Theologis in Sorbonâ Christianis-
simi Regis jussu Congregatis die ultima Ja-
nuarii anni 1656. habitis per duos menses integros
ferè quotidie solennibus comitiis post accuratam dis-
quisitionem propositio hæc visa est TEMERARIA,
IMPIA, BLASPHEMA, ANATHEMATE DAM-
NATA, HÆRETICA. Propter hanc eadem Fa-
cultas D. ARNALDUM à sinu suo repellendum ex-
pungendumque ex albo Doctorum suorum, atque à
corpore suo planè ressecandum censuit, & ipso facto
repulsum, expunctum, ressectumque declaravit,
nisi

nisi intrâ diem decimum quintum mensis Februarii proximè sequentis mentem suam mutaverit & huic presenti Censuræ subscripserit coram Domino Decano, Illustrissimis Episcopis, Doctoribus & prædictis deputatis. Mentem suam Arnaldus non mutavit, censuræ non subscripsit, sed eam scriptis acerrimis infectatus est, adeoque pœnam ipso facto incurrit à Sorbonâ definitam.

Quàm propositio ista affinis sit primæ inter quinque famosas sensu Jansenii intellectas satis perspicuum est; nam Petrus Christum confiteri voluit, & conatus est, sed volitione inefficace, conatu remisso ac debili, quantum juxtâ Arnaldi & Jansenistarum Duacensium principia verè & propriè poterat, victricis gratiâ destitutus.

Continet eadem propositio satis manifestè Jansenianam tertiam; cum enim justus carens gratiâ efficaci non possit verè & propriè opus præceptum exercere, aut tentationi resistere, verè & propriè dictâ necessitate omittit opus bonum & tentationi succumbit, & tamen succumbendo demeretur juxtâ Theſium approbatores: ergo ad demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur libertas à necessitate, sed sufficit à coactione. Atqui non alia requiritur libertas ad merendum, quàm ad demerendum.

dum. Habes igitur propositionem Jansenii tertiam integram ad merendum & demerendum, &c.

Propositionem etiam Jansenii 5 hinc deducere perfacile est; quomodo enim pro ullius reprobis salute Christus mortuus est, qui nulli reprobo ea præparavit media, nulli reprobo ea obtulit auxilia, quæ necessaria sunt, ut possit verè, & propriè salutem consequi.

Hæc si Domino de Laleu, & D. Rivette creditur verè Augustiniana, & orthodoxa suat, si PATRI MAGISTRO etiam Thomistica, sana, tutissimis, & inconcussis dogmatibus prorsus conformia. Thomistica etiam Patri Magistro, & ceteris elogiis jam recensitis digna est Thesis hæc: Igitur qui gratiam aliquam sufficientem ab efficaci distinctam in hunc innocentie statum invehant, mirum quantum ab Augustini mente deficient, qui naturæ integræ gratiam sufficientem tantum, lapsæ verò efficacem tantum attribuit. Hæc si indubitata Augustini principia, vel minimum concutias, tota celestis illius doctrinæ compages solvatur necesse est.

Thomistæ scilicet^r pro statu naturæ integræ non statuunt prædeterminationem Phylisicam, sed solam gratiam sufficientem, in statu autem naturæ lapsæ nullam admittunt præter efficacem, sine qua non detur ve-

rum

rum & proprium posse. Sententias has nobis occurrunt Neo-Augustiniani tanquam vere Thomisticas: & tamen nullus Autor classicus Thomistarum ab omni Jansenismi suspitione alienus afferetur, qui ejusmodi locutiones approbet, qui eis non aperte contradicat.

Insignes profectò Thomistæ sunt, qui sic pronuntiant, ut Duacenses Thesi 3. *At quid de gratia sufficienti sensu Thomistico? minus displicet; quia nisi hallucinari velis, particulam includit alienantem, & nebuloso tempore occulendis gratiæ Evangelicæ mysteriis est peridonea. Interim cum vox illa, & res voce expressa, Augustino, & purioribus Ecclesiæ sæculis ignota fuerit, illam meritò ex sana Theologia relegandam putamus.*

Sic luditur in sacratissimis Religionis nostræ mysteriis, in materia de gratia Christi Salvatoris. Vox gratiæ sufficientis admittenda est tantisper ad fucum faciendum simplicioribus, ad evadenda supplicia exclusionum, suspensionum, & cetera quæ Theologis hæresim foventibus solent imminere. Mox ubi tempestas evanuerit, non solum gratiæ Thomisticè sufficientis vocabulum, sed res ipsa procul releganda judicatur.

Quid expectant Theologi isti? Quando-
nam nebulosa hæc tempora finem habitura

D

spe-

sperant , ut tandem loqui liceat , quemad-
 modum purioribus Ecclesiæ sæculis ? Tum
 nempe , quando Janseniana factio sæcularem
 aliquem Principem suis sacris Initiatum na-
 cta fuerit , vel sua dogmata tam latè pro-
 pagaverit , tot iis Episcopos , & si non E-
 minentissimos Cardinales , saltem inferioris
 notæ Ecclesiasticos imbuerit , ut vel se or-
 bis Christianus Jansenianum miretur , vel A-
 postolica Sedes partis nimis magnæ secessio-
 nem verita , dissimulare cogatur dogmata ,
 quæ iterato fulmine ferire non audeat , &
 frustra tentaverit eliminare. Adeò nunc Ec-
 clesia , Molinistarum , aliorumque Schola-
 sticorum præsertim Regularium erroribus in-
 transversum acta est , adeò corrupta Roma ,
 ut sit , velut altera Massilia , seu Pelagianor-
 rum nidus , adeò excæcati supremi Inquisi-
 tores , Apostolica Sedes fraudibus circum-
 venta , ut veritati in Ecclesia locus non sit :
 sancti Augustini , aliorumque Patrum fides
 tam odiosa passim omnibus , ut non sine
 periculo persecutionis gravissimæ eam modò
 liceat profiteri.

*Quid de voluntatis indifferentia censendum
 rogat Thesis 6. Quid de Aristotelica libertatis
 definitione ; libertas est potentia , quæ positis om-
 nibus ad agendam prærequisitis , potest agere , &
 non*

non agere ? Respondet : Satiùs nobis videtur ,
 & sancti Augustini principiis conformiùs , ejsmo-
 di libertatem in flexibili ad libitum voluntatis in-
 differentiâ , & in expeditâ ad utrumlibet potentiâ
 consistentem post peccatum Adæ prorsùs rejicere.
 Et tamen hæc est libertas , pro quâ cum Tho-
 mistis , Scotistis , Molinistis , Bonæspeianis
 Catholici omnes , exceptis paucis hîc Gum-
 marianis , Gilbertianis , aut in Gallia Arnal-
 dicitis , si tamen hi Catholicorum nomine
 intelligendi sunt , tanquam fidei suæ articulo
 inconcusso decertant.

Medium Thesis prætermittendum non
 est. Cave , inquit , ad sensum divisum , &
 compositum , aut ad indifferentiam judicii confugas :
 vana enim sunt illa Neotericorum effugia , decli-
 nandis Semipelagianorum terriculamentis malè ad-
 inventa. Et tamen ejusmodi distinctionibus
 nihil Catholicis Autoribus , Thomistis præ-
 fertim familiaris est. Hæc omnia si è vo-
 luminibus Thomistarum , ut jubent hi Neo-
 Augustiniani , eradenda sint , nescio quid
 tandem in Doctissimis operibus integrum
 permansurum sit ubi humana libertas , &
 divinorum auxiliorum efficacia discutitur.

Supereft scrupulus de necessitate , quæ
 expulsâ indifferentiæ libertate in humanas
 actiones inducitur. Verùm idem , quod præ-

cedentibus Thesisibus expressum est doctrinae
 filium persequenti in promptu est responsio
 Thesi 7. *Apaga inania illa consecraria centies ex
 famosis quinque propositionibus perperam accersita,
 & centies explosa. Necessitatem quidem naturae,
 & immutabilitatis in hoc statu abhorremus, aliam
 verò quamlibet necessitatem nihil est, quod re-
 formidemus Duce Augustino. Quæ à gratia su-
 pernaturali infertur necessitas, similiter super-
 naturalis est, quæ à concupiscentia victrice,
 non est naturalis, uti nec concupiscentia in
 rigore Theologico; nec enim hæ, ut Ju-
 lianus voluit à natura nobis est, sed ut Au-
 gustinus, & Ecclesia nos docent, expecca-
 to originis.*

*Necessitas illa, sive ex concupiscentia ad
 actus malos, sive ex gratia ad bonos, non
 est perpetua, & immutabilis in hoc viatoris
 statu, in quo est perpetua alternantium ne-
 cessitatum vicissitudo, prout contingit dele-
 ctationem gratiæ, vel concupiscentiæ arden-
 tiorem esse, & suo, sed suavi, sed grato
 pondere, summâ spontaneitate, & luben-
 tiâ indeclinabiliter pertrahere. Hanc, inquiunt
 Neo-Augustiniani ibid; *Necessitatis cum liber-
 tate concordiam deinceps agnoscer, quisquis Ca-
 tholicè sentiet, & pestiferam peccati Philisophici
 doctrinam serio ejurabit. Aded ista sunt tutissi-
 ma,**

ma, & inconcussa dogmata, ut sine his Catholicè quis sentire nequeat, neque pestiferam de peccato Philosophico doctrinam seriò ejurare. Sic Jansenianos esse nos oportet, ut simus Catholici, & subscribere propositioni 3 inter 5 hæreticas Jansenii, ut Alexandri VIII adversus Thesim Divionensem anathema fugiamus.

Thesis Divionensis temerè, & imprudenter concepta statuebat à peccato formali excusare ignorantiam Dei non distinguens inter ignorantiam invincibilem & vincibilem; quasi verò quæcumque excuset ignorantia imò & actualis cogitationis defectus, non distinguendo rursus inter cogitationem remissam, & intensam, quæ est cum reflexione; quasi à peccato formali excusetur quisquis de Deo, actu intenso, & reflexo non cogitat, unde excusarentur, quicumque se carnalibus voluptatibus, brutorum instar immergendo, omnem de Deo, & divinis cogitationem excludunt voluntariè & liberè etiam libertate indifferentiæ. Insaniunt autem homines illi, si persuasum nobis velint damnatam esse in Divionensi Thesi receptam in scholis sententiam de peccato Philosophico, sive de peccato commisso contra dictamen rationis cum ignorantia Dei invincibili. Hujusmodi actum præ-

cindendo ab ejus actuali existentia & possibilitate subjiciunt quidem aliqui æternis suppliciis, non tantum damni, sed etiam sensus, verum non sine insigni temeritate & falsitate manifestâ oppositam sententiam, quæ in Scholis maximè Thomistarum est communior, dixerint esse ab Alexandro VIII. condemnatam.

An non igitur meritò declarat P. Magister quod nihil esse possit *gloriosius his Theologis D. La Leu & D. Rivette, quàm in simplicitate Christianâ, verèque Sacerdotali mentem suam circa dogmata de quibus in memoratis Constitutionibus Innoc. X. & Alex. VII. tam CLARE EXPOSUISSE ut LUCULENTISSIME OSTENDANT ex unâ REMOTISSIMOS SE ESSE ab omni dogmate, quod suis in Constitutionibus damnatum Summi Pontifices voluere; ex aliâ verò parte doctrinam suam hâc in materiâ prorsus esse sanam utpote tutissimis, inconcussisque utriusque istius S. Doctoris Augustini & Thomæ principiis conformem?*

Tanta procul dubio elogia meretur doctrina quam sapientissimi Theologi & Episcopi à Rege Christianissimo consulti judicaverunt esse in Jansenio anathemate percussam, quam ipso fatente D. Jacobo Gilbert constat esse Tractatus Gilbertiani de gratiâ compendium; & tamen Tractatum illum A. 1687. die

die 28. Jan. hâc censurâ Doctores Sorbonici notarunt habito accurato examine : quaterniones illos, inquirunt, attentione quâ par erat, evolvimus : in quibus perspeximus Fansenii Iprensis Episcopi Doctrinam, Innocentii X. & Alex. VII. Constitutionibus ab universo orbe Catholico acceptis damnatam, non obscure, obiter, aut strictim, sed apertâ fronte, datâ operâ, & summâ contentione & perviciâ, nec sine acrioribus, quæ Novatorum animos redoleant, dictariis probari, Pontificum decreta eludi, & in sensum peregrinum, atque ab ipsorum mente planè alienum fictitiâ interpretatione detorqueri; tantumque illud virus, quo nihil sit ad Scholarum institutionem magis exitiosum, iis in scriptis ubique serpere, & adeò esse frequens, ut ea nullatenus emendari possint, solaque eorum diserta ejuratio offensionem ex iis natam tollere valeat.

Quid autem de tam insignis Tractatûs Architecto? Nobis, inquirunt, illorum scriptorum author visus est, qui absque Duacensis Academia pernicie ferri non possit, ut pergat ad docendum.

Non latebant Martinum nostrum tantorum virorum judicia nullo partium studio adversus extraneum, Sorbonicis DD. ignotum ejusque sententias prolata. Noverat eundem Tractatum ab Illustrissimo Atrebatensium Episcopo minimè Molinistâ eodem anno die

13. Augusti ex gravissimorum virorum à se
consultorum judicio proscriptum esse tan-
quam qui *contineat Doctrinam falsam, temera-
riam, heresios damnatam constitutionibus Innoc. X.
& Alex. VII. &c.*

Hanc equidem doctrinam vel si malis do-
ctrinae compendium Martinus noster intre-
pidè approbat & elogio tam magnifico ut
nescio cujus Sancti Patris sententias nobis tan-
quam normam proponere videatur.

Quàm dolendum, P. Magister, quod nu-
per Parisiis non adfueris quando Neo-Au-
gustinianorum Duacensium doctrina examini
subjecta est! Insigni eis praesidio fuisset illu-
stre tuum de doctrinâ illâ testimonium. Quan-
do Eximius D. Martinus Henricus de Swaen
in Almâ Universitato Lov. S. T. Doctor Neo-
Augustinianorum Pater & antonomasticè Ma-
gister tono Magistrali pronuntiasset, *Doctri-
nam esse prorsus sanam, utpote tutissimis, & in-
concuſſis Sanctorum Augustini & Thomae principiis
conformem atque id esse clarum & luculentissime
ostensum*, quis Doctor Sorbonicus ausus fuif-
set contra hiscere? Omnes intellectum cap-
tivassent in obsequium fidei Martinianæ. Om-
nes dogmatibus illis ut inconcuſſis & tutissi-
mis ex reverentia erga P. Magistrum ejusque
socios subscripsissent.

quan-

Quando magnus apud Lovanienses Alti-
collensium Praefes Christianissimo Regi edixit
sincerè ut solet, & citrà omnem mentis re-
strictionem, à qua Schola Lovaniensis abhorret, Theo-
logos istos esse genuinos discipulos S. Augustini,
eos abundè innocentiam suam mundo manifestasse,
nihil illis gloriosius quam in simplicitate Christiana
verèque Sacerdotali mentem suam ab omni damnato
dogmate remotissimam ostendisse, jam viris illis
Rex Christianissimus non lectionum privatio-
nes, non exilia, aliasque hæreticis Professio-
ribus infligi solita supplicia decrevisset, sed
lectiones primarias, etiam in Sorbona, be-
neficia, dignitates, munera amplissima.

Alii tamen paulò aliter de approbationis
tuæ & Hennebellianæ efficaciam loquuntur:
litteras vidi ex Gallia huc scriptas, quibus
asserabatur, Lovaniensium quorundam Aca-
demicorum Jansenismi suspicione non teme-
rariâ laborantium suffragia obfuisse potius
Duacenis, quàm subsidii aliquid attulisse. Pru-
denti consilio testimonia Gummari Huygers
& Francisci van Vianen apposita non sunt,
nimis enim famosi illi sunt & in exteris etiam
regionibus Jansenismo celebres; sed & tu
P. Magister cum tuo Hennebello jam inde
nomen tibi aliquod comparasti.

Doctrinæ illorum securissimè subscribo, in-
quis,

quis. faltem Lovanii; an etiam *securiffimè* Duaci
 fubfcriberes, funt qui dubitent.

*Exposuerunt mentem fuam in fimplicitate Chri-
 ftianâ, verèque Sacerdotali, quo nihil illis glo-
 riosius. Scio, Pater Magifter, fimplicitatem
 Chriftianam verèque Sacerdotalem Janseniftis
 propriam effe ferè quarto modo, & quod de
 Apoftolis & Martyribus canit Ecclefia in
 Capitulo Nonæ omnia eis cooperari in bonum
 omnia in gloriam. Duaceni illi innocentes &
 fimplices in Sanctorum Confeflorum nume-
 rum jam inde relati funt ab Antonio Arnaldo
 magno novæ Ecclefie Vicario vel ut alii,
 fupremo capite, & gloriofo bicipitis Eccle-
 fie Parente.*

Quanto diligentius Clientum tuorum fcri-
 pta confidero, eaque cum approbatione tua
 accuratiùs confero, tantò magis admiror, vel
 cœcitatem tuam, vel inverecundiam. Tu es
*innocentes prædices, tu eos, fimplicitate Chri-
 ftianâ, verèque Sacerdotali gloriosos, quorum
 fcripta omnia fucis, & fallaciis plena funt?*
 in materia de libero arbitrio, & gratia natu-
 ræ lapfæ profitentur palam fe Thomiftis con-
 fentire, dum in testimoniis occultis præci-
 pua Thomiftarum dogmata exhibitant.

*Gratia, inquit, Thomifticè fufficiens in-
 cludit particulam alienantem: cum hac non poffu-
 mus.*

mus verè & propriè mandata servare ; Distin-
ctio sensûs divisi & compositi , indifferentia judi-
cii tantopere Thomistis adamata , vana sunt
Neoteticorum effugia , declinandis Semipelagianorum
terriculamentis malè adinventâ , libertas in-
differentiæ prorsùs rejicienda est. Nihilominùs
ô simplicitatem Christianam , & verè sacerdotalem !
ô innocentiam ! quia gratia Thomisticè
sufficiens particulam includit alienantem , & ne-
buloso tempore occulendis gratiæ Evangelicæ , seu
potiùs Jansenianæ , mysteriis est peridonea , tan-
tis per publicè toleranda , & adstruenda est ,
at ubi nebula depulsa fuerit , ubi Janseniza-
re licuerit impunè , vocem illam , & rem vo-
ce expressam meritò ex sana Theologia relegendam
judicamus.

Neque dixeris Theologos istos innocentes
& simplices subscriptionem suam secundam &
absolutam sine declarationibus dedisse , indu-
ctos fraude ANTONII A , quem existimabant
esse Antonium Arnaldum , nam licèt hinc
aliquid excusationis fortè mereri posset idiota
aut Tiro Theologus , non tamen Vir erudi-
tissimus , non Doctor Eximius , uterque S. T.
Professor. Quid si enim uterque amicitia aut
nescio cujus reverentiæ gratiâ subscripsisset
tandem absolutè & sine limitatione profes-
sioni fidei Lutheranae vel Calvinianæ ?

Sed

Sed & illud observatum oportuit quòd subscriptiones iste absolutæ maximè conformes sint eorum sententiis, quas animo & clanculum fovebant nec prodebant nisi fidis suis gregalibus, ut aliundè compertum est.

Præterea explicationes illas veriùs fucos dixeris excogitatos ad obvelandam Thesium fœditatem, & vitandum persecutionis periculum, si fortè ut re ipsa contigit subscriptiones tanto studio occultatæ in lucem protraherentur. De hoc ex privatis suis & familiaribus litteris convincuntur. Sic enim Dominus De Laleu *je serois ravi s'il seroit le temps de prendre l'effort, & la liberté de parler comme S. Augustin. F'avoué de n'avoir pas assez de connoissance des affaires du temps pour en juger: Au reste prenons garde de prevenir l'heure de Dieu. Le Sieur Gilbert avoit aussi crû qu'il étoit temps, mais l'évenement nous a fait voir que non. Utinam adesse tempus explicandi alas seu arcana dogmata, & loquendi quemadmodum S. Augustinus. Fateor me non satis instructum notitiâ rerum, quæ geruntur hoc tempore, ut hic aliquid determinem. Ceterum caveamus ne præstitutum à Deo tempus preveniamus. Dominus Gilbert persuaserat sibi tempus advenisse, sed eum falsum fuisse eventus docuit. Putabat Janfenistarum factionem jam adeò potentem ut ipsi Christianissimo Regi esset formidanda,*
noque

neque ullus aut Episcopus, aut Pontifex au-
deret, vel posset eam reprimere, sed even-
tus oppositum docuit.

*Ad nos quod attinet, inquit idem, Divinâ
aspirante gratiâ persuasum habemus quod reverâ
prestaret loqui sermonibus antiquorum. Sed nondum
tempus.*

Dominus Rivette etiam vehementer exopto,
inquit, ut in Scholas nostras Theologicas induca-
tur modus loquendi S. Augustini de gratia & libero
arbitrio, sed nondum opportunum est.

Cujusnam hæc animi indicia sunt, sim-
plicitate & innocentis, an callidi & versipel-
lis? Quasi periculosum sit hoc tempore tueri
sententias maximè orthodoxas, Augustinia-
nas, & totius venerandæ antiquitatis autori-
tate firmatas; quasi Ecclesia hujus temporis,
Catholica dogmata & irrefragabilem SS. PP.
Doctrinam oderit. Verùm hanc nobis non
aliâ quàm Iprensive Augustini interpretatione
explicatam cupiunt obtrudere.

Quam arcta fuerit Domino de Laleu &
D. Rivette animorum conjunctio & doctri-
næ societas cum Domino de Ligny ex variis
eorum litteris exploratum est. Sic de eo scri-
bit Dominus Rivette: *Eandem concepi de Do-
mino de Ligny Professore nostro æstimationem. Erit
aliquando, ut spero, perutilis nostræ Universitati*

E

quia

quã acri ingenio præditus est, Molinismo admodum infensus, & Ethicæ puriori summoperè addictus. Dominorum de Laleu & Rivette præclaram de se æstimationem perspectam habet Dominus de Ligny & profitetur his verbis minimè obscure: Certum est Dominum Rivette, & D. de Laleu non suasuros mihi ut hanc deseram universitatem, in quã per Dei gratiam posset mea opera usui esse adversus virulentam doctrinam Societatis.

Erat profectò Dominus de Ligny quamvis non nisi juvenis Philosophiæ Professor, dignus æstimatione & affectu singulari D. de Laleu & D. Rivette; nam præter audaciam & odium adversus Jesuitas, in Neo-Augustinianorum Theologiã tum speculativa tum morali jam inde progressus fecerat non contemnendos.

Illustria sanè utriusque dedit specimina non in fraudem pellectus ab e mentito Arnaldo, sed sponte sua scribens cuidam Episcopo, (aiunt fuisse Tornacensem) cujus memoria apud Jansenistas in benedictione est. Illustrissime Domine, inquit, candidè profitebor quid de Theologiæ nostræ Christianæ dogmatibus credam.

„1. Deus mihi testis est, quòd ardentissimè amplectar sententias omnes Domini Arnaldi, quem à Theologiæ tirocinio Theologis omnibus longissimè prætuli, &c.

2. Quòd

2. Quòd vehementer abhorream à
Theologiâ Speculativâ & Ethicâ perversâ So-
cietatis, &c.

3. Quòd credam libertatem indifferentiæ
in statu naturæ lapsæ non esse nisi Chime-
ram, inventum humanum, & Philosophiæ
Pelagianæ reliquias.

4. Quòd post lapsum Adæ nulla sit gratia
sufficiens, sed efficax tantum: quòd sen-
tentia Molinistarum quoad hunc articulum
sit Semipelagiana, & damnata in Congre-
gatione de Auxiliis: sententia verò Tho-
mistarum non sit nisi mera stultitia, & in-
eptia.

5. Quòd sine gratia efficaci non modò ni-
hil boni præstemus, sed nec præstare pos-
simus, quodque opinio opposita sit Semi-
pelagiana; veritas autem hæc sequatur ex
articulo primo inter quinque oblatos Ale-
xandro VII, & ab eodem Pontifice ap-
probatos.

6. Quòd prædeterminatio Physica pro-
ut in Schola Thomistarum explicatur, sit
prorsus contraria doctrinæ S. Augustini;
quodque solutiones illic dari solitæ de sen-
su composito, & diviso, de indifferentiâ
judicii, sint inanes cavillationes, & fuci-
quorum nullum in SS. Patribus est vestigium.

„7. Quòd sit impium statuere quòd ex
 „probabilitate possit formari conscientia,
 „&c.

„8. Quòd nulla detur ignorantia invinci-
 „bilis in jure naturæ.

„9. Quòd sit abusus intolerabilis absol-
 „vere pœnitentem antequam vitam emenda-
 „rit, & quòd sit profanare Sacramentum,
 „illud administrare iis quorum dolor non est
 „nisi ex metu gehennæ.

„10. Quòd hoc sæculo adeò corrupto
 „Confessarii rectè instructi debeant rescindere
 „frequentem Eucharistiæ sumptionem: quòd
 „cælestis hic cibus fiat exitialis plerisque, qui
 „eo vescuntur sine magna cordis puritate, &
 „ferventi erga Deum charitate.

„11. Quòd Monachi fascinent plebem,
 „& pravam ejus peccandi consuetudinem fo-
 „veant spe veniæ & promissione quarundam
 „indulgentiarum pro articulo mortis, quæ nes-
 „cio quibus devotionum nugis alligentur,
 „quæ mores non mutant, neque animum
 „convertant, sed sistant in cultu quodam
 „exteriore & Semi-Judaico.

„12. Denique quòd inter ejusmodi devo-
 „tiones plebeas numerari possint, Scapula-
 „re, Rosarium, Zona aliæque Confraterni-
 „tates; quòd præstaret obsequium Ecclesiæ
 quæ

„qui aboleret devotiones illas phantasticas,
 „quæque plus habent ludicri & mimici, quàm
 „veræ pietatis. Hæc sunt præcipua circà quæ
 „judicavi animi mei sensum pandendum Il-
 „lustrissimæ V. G.” Hactenus Petrus de Li-
 gny Jacobi Gilberti discipulus, Dominorum
 autem De Laleu & Rivette propter præclara
 doctrinæ principia & zelum pro Jansenismo
 & annexis novitatibus unicè charus.

Pater Magister an non insignes illi sunt
 Sanctorum Augustini & Thomæ discipuli, an
 non hæc tutissimis & inconcussis dogmatibus
 apprimè conformia? Quanta in tuis illis con-
 fœderatis & clientibus, ut prædicas, inno-
 centia, simplicitas Christiana, vereque Sacer-
 dotalis! Non habes hîc quo effugias? Sen-
 tentiarum tam enormium ignorantiam causari
 non potes; hæc enim omnia clarissimis ter-
 minis exprimit libellus in quo Theses à te
 approbatæ continentur, in quem approba-
 tione tam acri, tam prolixâ invecus es.

His tu confœderatis gloriaris, horum do-
 ctrinâ & autoritate etiam tuam fulciendam
 speraveras propter affinitatem tam propin-
 quam, si non identitatem ubique perfectis-
 simam. Dicesne te non approbasse nisi con-
 clusiones vobis ad censuram oblatas? O Theo-
 loge! Tam facile mihi imponi posse existima-

si? An non circumstantiæ personarum, Epistolarum, Thesium, & subscriptionis secundæ absolutæ, & illimitatæ determinare debuerunt voces conclusionum æquivocas, easque sensui Janseniano reddere obnoxias?

Tam *sincerus* scilicet es P. Magister, tam *simplex* ut si modò quis se profiteatur S. Augustini Discipulum, & Anti-Molinistam, mox tibi quæcumque ejus dogmata, quantumvis absurda, & hæretica, benignè statuas interpretanda.

Neque obest, quod aliunde tibi satis manifestum sit hominem esse subdolum, communis doctrinæ, etiam Thomisticæ contemptorem, aspirantem ad tempus, quo fidem Ecclesiæ præsentis impunè liceat proculcare, Decreta Pontificum, & definitiones non alias venerantem, quàm quæ præconceptis opinionibus non refragantur, modò tamen semel ore, vel scripto proferat gratiam per se indeclinabiliter, insuperabiliter efficacem, gratiam sufficientem sensu Thomistico, non Molinistico, atque hanc esse universam suam in materia 5 famosarum propositionum doctrinam, quamvis alibi Thomismum omnem explosisset, quamvis prodidisset indicia minimè obscura suarum adversùs Ecclesiam, & fidem machinationum,

tionum, is tibi nihilominus *innocens*, is præditus *simplicitate Christianâ*, *verèque Sacerdotali*, is tibi omni encomio dignissimus est.

Quidn̄ tandem Pelagium iisdem laudibus exornes, & Pelagianos omnes, ubi nomen gratiæ usurpant, licèt, quid velint gratiæ nomine, videlicet naturales animæ facultates, satis intelligas? Prædica etiam Calvinistas omnes *innocentes*, &c. quoties fatentur Christum à nobis sumi in Eucharistia, etiamsi perspectum aliunde habeas non intelligi hic sumptionem realem, & Catholicam. Gratiam Thomisticè sufficientem modò Thomisticè sit particula alienans, facile Jansenius, & quivis etiam Calvinista admiserit. Gratia ex se insuperabiliter, & indeclinabiliter efficax non omnis Catholica est, E. G. Lutherana, Calviniana, Jansenistica; non omnis hæretica E. G. Thomistica, & aliorum quorum in Ecclesia doctrinam tutò tradi agnoscimus, quamvis à multis impugnetur Scholasticè.

Licetne mihi per te Eximie P. Magister Syllogismum aliàs à me propositum, nunc etiam non nullis auctum incrementis instaurare, quamvis hætenùs à te minimè labefactatum? Pergis ubique conqueri de meâ *favitiâ*, quod tibi homini tam *sincero*, & tam

tam veraciter profuente te propè Catholicum esse, fidem non statim præbeam, sed iudicium tantisper suspendam, imò suspicer te Janseniano pulvere aliquantulum conspersum. Atque in hoc vertitur præcipuus controversiæ nostræ cardo. Simile quid servatâ proportionem suspicabar nuper de quibusdam Hollandiæ Missionariis, sive de plerisque, qui prodeunt ex Universitate Lovaniensi. De his suspicionem meam probavi paucis; plura obtuli præstanda mox ubi id Illustrissimo Sebasteno gratum fore intelligerem; est enim Archi Episcopus ille multis mihi titulis venerandus. Dominum Melis non nisi subtimidè nomino, nam vir ille nuper *Magnificus* irascitur nimis facilè: & indignatur nimis graviter. Ubi Tomum suum, quem avidè expecto, de doctrinâ suâ adversus me ediderit, antequam ei respondeam, conabor totum me ad reverentiam, modestiam, & demissionem componere, ut bilem hominis amplius non accendam. Intercâ suspitionis, quæ jam pridem de te suborta est, fundamenta repeto ex dictis hætenus collecta.

Evidens est eum esse de Jansenismo merito suspectum, qui in materia 5 famosarum propositionum ita sua scripta concin-

nat,

nat, ut quoad substantiam in nullo deprehendatur à Jansenio recedere, & toties provocatus nullum alicujus momenti discrimen adferre potuit: qui juramentum in formulam Alexandrinam odit cane pejùs: Decretum Episcoporum de præstando ante Ordines sacros juramento Catholico, publicè impugnat; qui non jurare tantùm detrectat benè damnatas esse propositiones & in sensu libri; cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii*, sed ne simplici quidem confessione agnoscere vult hanc veritatem, licèt tam solenni Apostolicæ Sedis Constitutione definitam; quem publicè, & scripto jactare non puduit, ideò se nolle condemnationi & propositionum in sensu prædicti libri intellectarum subscribere, quia *prævidet periculum imminere non infundatum*, ne, & suam pariter, & majorum suorum *doctrinam imprudenter damnasse videatur.*

Licèt hæc ad stabiliendam Jansenismi suspicionem abundè sufficiant, accessit tamen nuper indicium adeò luculentum, ut si præcedentibus jungatur, quid ad demonstrationem moraliter evidentem quilibet æquus arbiter prætereà requirere possit, non perspiciam. Illud est testimonium, seu potius elogium tam honorificum, quod dedisti notoriis Jansenistis, & pudendæ eorum doctrinæ,

doctrinæ,

Erinæ , quam terminis ambiguis involutari non ignorabas , nec ignorare poteras Janseniano à suis Autoribus sensu intelligi.

Quidquid in Jansenio usquam absurdi est , septem Thesibus fictitiis Arnaldus complexus est , universas Dominus de Laleu , & D. Rivette approbarunt , sub initium quidem timidè , & obscuris quibusdam interpretationibus verba Thesium clarissima confundentes , non ex Religione , aut horrore pio dogmatum tam impiorum , sed indignationis Regiæ , & exiliû metu , si approbationes clariores arcanum totius factionis sensum exprimentes in Jesuitarum manus inciderent. *Plus enim , ut de Sociis suis testatur Dominus Malpaix , Jesuitas timent Jansenii Discipuli , quam Deum , an non , & plus exilium , quam infernum ?* Hunc enim Theologi isti timere nec solent , nec possunt , nisi ex motivo charitatis.

Denique quem Jansenistæ Patrem suum , & Magistrum agnoscunt , ubi Romam faciunt Massiliam , Romanum Pontificem Massiliensium Principem , seu Patrem Generalem , non potest non esse uti in pretio Jansenistis , & summa æstimatione , ita Catholicis Theologis de eadem hæresi suspectus. Nec enim ullum recentiore & etiamnum viventem
Theo-

Theologum Janseniani, ubi confidenter eis loqui licet, solent extollere nisi suis placitis consentientem.

Hæc omnia Jansenismi indicia te Martine appellant, hæc nequidquam pallium Thomisticum verbotenus ambientem nimium te Pseudo-Augustiniano furfure conspersum vociferantur. Non adeò semper facile est Satanæ transfigurare se in Angelum lucis ut assumptis ad blanditias speciosis crinibus nusquam tetra cornua promineant. Sic neque cuilibet semper facilè ita pallio Thomistico caput involvere, ut inquieta cauda nusquam se exerat, & colubrum prodat Jansenianum. Conclusionem Lectoribus nulli partium studio deditis relinquo. Mihi videtur moraliter demonstrativa, *Eximium Dominum De Swaen in Jansenismi suspicionem non immeritò vocari.*

C A P U T I I I.

Eximii D. Martini de Swaen erga Constitutiones Archi-Episcopales & Apostolicas reverentia, non aliamquam Janseniana.

Nihil adhortatione tam frequenti, nihil supplicibus libellis, obsecrationibus & gra-

gravissimi ponderis argumentis apud Martinum proficio. Certum illi est à charissimo suo Jansenio numquam avelli. Adeò non movet ipsum famæ suæ apud tam multos graviter laborantis periculum, non Ecelesiasticæ unitatis violatio, non scandala, non Apostolica fulmina, ut potius his omnibus contemptis Jansenianum sensum publicè tueri decernat, Alexandri VII constitutionem proculcare, atque omnes quâ voce, quâ scripto ab admittendâ Apostolicâ definitione ubique terrarum receptâ avocare.

Pergis hanc explosam toties Jansenistarum nœniam occinere, futilem ad fallendos incautos restrictionem, nisi quod res est vocari malis splendidum mendacium; *Plus vice simplici palam feceram*, inquis, *me errores omnes quos Ecclesia & Pontifices Innocentius X. & Alexander VII in suis Constitutionibus damnarant, animitus damnare.* Et tamen ubique palam profiteris te nolle errores Jansenianos ab iisdem Pontificibus tam disertè proscriptos rejicere. An negabis suppositum quod Jansenius errores ullos docuerit? Ast illud toties tibi tuisque ostensum est tot argumentis omnem non pertinacem Jansenii patronum tam perspicuè convincentibus.

Cur non sic etiam hæretici quilibet jactare
pos.

possint se damnare cum Martino *animitus* pro sua *sinceritate*, & *simplicitate* errores omnes quos Ecclesia Romana & quælibet Concilia, quilibet Pontifices confixere? An contradictionis hos vel mendacii redargues dum ab hæresiarcharum sententiis ne latum quidem unguem se patiuntur dimoveri? Suppositum tecum negabunt *animitus*, se suosque Patriarchas non aliud docere *animitus* contendent quàm quod Augustinus docuit & Spiritus Sanctus in Scripturis revelavit. Tam fortiter quam tu te Thomistam asseres, etiam *sincerè*, ut soles, illi se fortissimè & *sincerissimè* dicent & si vis *animitus* Augustinianos.

Hoc igitur sæpiùs à me tibi inculcatum, velim memoriâ teneas non esse hoc *animitus* damnare propositiones easdem quas damnat Pontifex, si alium sensum execraris quàm Pontifex, si sensum quem Ecclesia ferit anathemate, ut innoxium defendas, atque in sensum prorsus alienum damnationem convertas. Non est eadem Propositio ubicumque sensus est dispar, juxta regulas omnium dialecticorum. Quid igitur hominibus mendacissimè imponis quasi propositiones quinque easdem damnes quas Christi Vicarius? Quâ impudentiâ persuadere niteris te omni sensui damnato renuntiare, omni propositioni dam-

F

na-

nate eo sensu anathema dicere , quo dicunt Thomistæ? Hi sensum Jansenianum cum Pontificibus & Ecclesiâ universâ averfantur , vos deperitis ; hi Jansenio apertè bellum indicunt , vos ei ubique consentitis ; hi Scholis suis eum eliminant , vos eum recipitis , vos amplectimini , plus ejus auctoritati quàm Pontificum & Ecclesiæ tribuentes.

Reponis dignam Patre Magistro sententiam : *Tum Didacus de Oropega , tum R. P. Isaacus de Bruyn à quibus hanc professionem aliquando sum rogatus , non judicum , nedum Tyrannorum , sed privatarum dumtaxat personarum vices ergà me huc usque obierunt. Non judicum , nedum Tyrannorum vices obimus Martine ; & tamen Jansenismum tibi objicientibus respondere non dubitas , nomen tibi Christiani esse cognomen Catholici. Utinam non solum Christiani tibi & Catholici nomen , re & sensu vanum sit ! Profiteris te recipere definitiones omnes Ecclesiæ , errores omnes à Pontificibus prosriptos condemnare , & identidem profiteris eandem fidem , quam Thomistæ. Quid opus professione fidei tam multiplici ? Quotiescumque tibi Jansenismus objicitur , non opus tot protestationibus , dic Oropegam , dic R. P. Isaacum de Bruyn non judicum , nedum tyrannorum vicem gerere. Sine Christianus & Catholicus , aut Calvi-*

nista , aut libertinus , sive Atheus , quid Dē-
daci id refert , qui nec judex tibi sit , nec Ty-
rannus ? Nihilominus omnem infidelitatem ,
omnem hæresim tam promptè rejicis , tam
studiosè repetis te omnem hæresim averfari ,
Christianum te esse , Catholicum , SS. Augu-
stini & Thomæ discipulum.

Aliud igitur sit oportet quod te à dam-
nando Janseniano sensu absterreat , quàm
quod nec Reverendus P. de Bryn , nec
ego judices tui simus , aut tyranni. Aliud
autem non reperio quàm quod sapius tibi
ostensum est , & aliquando satis ingenuè con-
fiteri videbaris , doctrinam Jansenii Apostoli-
co fulmine afflari non posse , quin tua tuorum-
que majorum inde contraheret fuliginem.

Non tantùm publicè professus sum , inquis ,
*me articulos à summis Pontificibus damnatos dam-
nare cum omnibus erroribus quos continent , sed*
etiam me *præstare religiosam observantiam erga*
summorum Pontificum constitutiones. Quænam
obsecro , optime Martine , est hæc obser-
vantia Religiosa ? Si te hîc mentem tuam
clare exprimere pudeat , sunt enim etiam-
num nebulosa tempora , religiosam ego tuam
observantiam paucis expono. Multum defers
Romanis Pontificibus , quod eorum con-
stitutiones erroris publicè non redarguas ,
F 2 quod

quod eas explicatione saltem futili digneris, & cavillando malis eludere, quàm proscindere conviciis, & inconcussa fidei documenta, hæreticæ pravitatis insimulare. Hujusmodi reverentiam, Pater Magister, vocare solemus *beneficium latronum*, qui tum demum multum sibi gratiarum deberi existimant, quando vitam non abstulerint. Sic procul dubio inter Jansenianos mitissimi sunt qui, dum hæresim animo fovent, eam non nisi æquivocarum vocum obscuris judiciis & indecoro quandoque silentio produnt. Tu verò, Martine, non tam cautè semper linguam & sty- lum prohibuisti, ut ex supradictis manifestum est. Quænam autem est illa Theologi ergà Archi-Præsulem suum reverentia, si decretum ejus publicè impugnet, quænam erga definitiones Apostolicas religio, si eas partim tantùm admittat, partim rejiciat, merè pro libitu, nullo ductus rationis momento? Damnat Innocentius X. doctrinam contentam libro cui titulus Augustinus Jansenii, ut Pontifex ille disertè testatus est in Brevi ad Episcopos Gallia, clariùs Alexander VII. ferit doctrinam eandem & sensum ejusdem voluminis; ante utrumque illum Pontificem Urbanus VIII. proscribit eundem librum tanquam resuscitantem cum magno Catholico-
rum.

rum scandalo, & Apostolicæ Sedis contemptu errores à Pio V. & Greg. XIII. condemnatos. Tu ne quidem hætenus errorem, quantumvis multi omnium oculis jam sæpè fuerint expositi, voluisti agnoscere ne generali quidem & confusâ confessione, licet tot precibus rogatus. Abstinuisses saltem à publica Decreti Archi-Episcopalis impugnatione, si ipse juramentum præstare detrectas; quæ tergiversatio tibi non multo honestior est, quàm patris Magistri apud Jansenistas appellatio; saltem permisissis ut illud præstent alii, & non tanquam inutile, importunum, & irreligiosum excepisses. Quid enim sibi vult illud de facti illius, ut vocatis, incertitudine? Quid? an Archi-Episcopus Mechliniensis, an alii sapientissimi Belgii Antistites, subditos suos non aliter ad sacros Ordines, non aliter ad curam animarum aliaque beneficia volunt promovere nisi priùs rem incertam sacramento confirmaverint, atque adeò à gravissimo contrà religionem crimine duxerint exordium? si parum vobis est illustrissimos nostros & zelosissimos præfules obterere, Apostolicam saltem Majestatem revereri decuit, neque tanti flagitii adeò temerè reum agere, Alexandrum VII. qui omnes Gallia Episcopos, Doctores, Li-

centiatos, nec non alios quoscumque Ecclesiastici ordinis, tam regulares, quàm seculares, etiam Moniales ad idem juramentum obstrinxerat. Quæstionem facti vocas, & talem in quâ errare queant Pontifices, atque ipsa Concilia oecumenica, an liber contineat doctrinam hæreticam vel damnabilem. Hanc quatuor Episcopis Gallis Jansenio aliquando adhærentibus ais *doctrinam esse omnium retrò seculorum, ac præcipuè novissimis temporibus assertam à viris sanctæ Sedi Apostolicæ addictissimis Baronio, Bellarmino, Richelio, Pallavicino, & aliis Theologis Sirmondo & Petavio, & juxta spiritum Bullarum Apostolicarum.* Multum profectò Martino nostro aliisque Jansenii patronis debet Roma, quòd à vobis primùm didicerit illud, quòd antè nesciverat. Ignorabat Roma esse quæstionem facti de sensu libri hæretico, vel Catholico, & quidem ejusmodi facti, in quo, & Pontifices, & Concilia, & universa Ecclesia nihil citrà erroris periculum possint definire. Nesciverant Christi Vicarii ejusmodi definitionibus satis reverentiæ, & observantiæ deferri, si quis promittat se, *nihil dicturum, aut scripturum definitionibus illis contrarium.* Quod verò Petri Cathedræ magis probrosum est, *spiritum Bullarum Apostolicarum non intellexerat, vel frau-*

fraudulenter , & mendacissimè fuerat interpretata , teste Patre Magistro cum suis quatuor Galliaë Episcopis , si tamen Episcopi illi eodem prorsùs sensu verba citata acceperint , quo Martinus.

Existimaverat enim Alexander VII , cum suis tum temporis Consultoribus Episcopis , & Cardinalibus quæstionem de sensu libri Janseniani hæretico definiri posse infallibiliter , hunc fuisse spiritum Bullarum Innocentii X *cum Occasione* , & Alexandri VII *ad Sacram*. Persuaserat sibi Fideles adigi posse ad condemnandam secum propositiones in sensu libri , atque adeò non sufficere ad plenam religionem , & ergà Constitutiones Apostolicas reverentiam , nihil docere definitio- nibus illis contrarium , ut satis luculentè indicat præscriptum ab eo juramentum in formulam , quæ sequitur.

„ Ego N. Constitutioni Apostolicæ Inno-
 „ centii X. datæ die 21. Maii 1653 , & Con-
 „ stitutioni Alexandri VII. datæ 16 Octob.
 „ 1657. Summorum Pontificum me subijcio :
 „ & quinque Propositiones ex *Cornelii Jan-*
 „ *senii* libro , cui nomen *Augustinus* excerptas ,
 „ & in sensu ab eodem Autore intento ,
 „ prout illas per dictas Constitutiones Sedes
 „ Apostolica damnavit , sincero animo reji-
 „ cio ,

scio , ac damno ; & ita juro. Sic me Deus
adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Quo vos P. Magister Calepino utamini,
quæ fortè nova vobis vocum institutio, &
acceptio sit, non satis assequor. Apud nos
subjicere se constitutionibus, in quibus li-
bri doctrina, & ejus sensus condemnatur
hæresios; easdem propositiones tali sensu in-
tellectas, sincero animo rejicere, ac dam-
nare; denique ità jurare, plusculum nobis
est, quàm nihil dicere, aut scribere con-
trarium. Hoc merè negativum est, illud
maximè positivum. Ità nos quidem semper
edocti sumus P. Magister, nec video, quâ
ratione aliter queat ab ullo mortalium, u-
traque oratio explicari.

Quid censes de homine Pseudo-Politico
qui dum infidelitatem animo reconditam te-
net, nihil fidei nostræ contrarium umquam
profert, seu voce, seu calamo, aut alio
quocumque externo indicio infidelitatem
prodit? An hic meritò potest asserere, &
jurare se animo sincero infidelitatem om-
nem rejicere ac damnare? Potest enim verò
te judice. Atque hæc est *sinceritas* Neo-Au-
gustiniana, hæc *simplicitas*, quam in tuis
tantopere prædicas, *Christiana*, verèque Sa-
cerdotalis, nulla hic in juramento restrictio,

ut-

utpote quam nimis odit P. Magister, & ipso teste Schola Lovaniensis.

Sic P. Martinus cum suis potest cuilibet promittere se daturum montes aureos, ubi autem promissi reus agetur, facile fidem suam liberabit dicendo se montes aureos ei numquam adepturum, illum fuisse, & non alium juramenti sui sensum: quemadmodum enim sincero animo rejicere sensum libri, eumque damnare nihil significat positivum, sed tantum negationem meram, quæ quis damnationem non impugnat, non evertit, ita dare aliud non significat, quam non auferre, non destruere, non evertere. Plana ista sunt, & ab omni furo, vel restrictione juxta novos Theologos aliena. Hanc novam vocum significationem, hanc definitionum Apostolicarum, & infallibilitatis à Christo promissæ limitationem, talem facti, & juris distinctionem Pontificibus, & Cardinalibus ignoratam trans Alpes in Capitolium Jansenistæ aliquot invexere.

Exclamabat olim Hieronymus, sed ironice in Apologia contra Ruffinum l. 3. cap. 8. *O Tivremem locupletissimam, quæ Orientalibus, & Ægyptiis mercibus Romana urbis ditare venerat paupertatem . . . te multo tempore Pharus docuit, quod Roma nescivit: instruxit Ægyptus,*
quod

quod Italia huc usque non habuit. Applicatione distinctiore opus non est, quam quilibet facile per se videt.

Certusne satis es, ut cum quatuor tuis Episcopis asserere possis hanc esse doctrinam omnium retrò sæculorum? Nihil usitatius Jansenistis, quàm quidquid adstruunt, quantumvis novum & inauditum, illud mox omnium sanctorum Patrum suppositis testimoniis, omnium Conciliorum suffragiis & totius venerandæ antiquitatis traditione confirmare.

Quoniam verò quatuor Episcoporum Jansenio faventium autoritatem objicis, ego tibi, longè plures exhibeo, non aliundè accersitos, quàm ex ipsâ Galliâ, qui quæstionem de sensu libri hæretico, vel Catholico quæstionem non facti, sed juris, citrà ullam dubitationem censuerunt. Cardinales, Archi-Episcopi, Episcopi & Ecclesiastici viri in Generalibus Cleri Gallicani comitiis congregati Parisiis 1656. 2. Sept. scribunt Alex. VII. Pontifici maximo. *Iisdem artibus, quibus olim Pelagiani, grassantur novæ Sectæ discipuli, ac præterea ut à Capitibus suis fulminis Apostolici amoliantur ictum (licet obfirmato animo quinque Propositiones Jansenio iterùm abjudicent) ad facti quæstionem, in quâ Ecclesiam falli*
pos-

posse docent, controversiam deducere nituntur. Quas ingeniorum versutias verâ prudentique verborum complexione infregit Breve Apostolicum; quod tricis illis syllabarum ad umbratiles Scholarum disputationes relegatis, DECISIONISQUE AUTORITATE AD JURIS QUÆSTIONEM RESTRICTA, Doctrinam Jansenii, quam opere illo suo explicuit, in propositionum confixarum materiâ, Pontificiâ constitutione damnatam fuisse declarat.

Ubinam autem Baronius, Bellarminus, Richelius, Pallavicinus, Sirmondus, Petavius docuere Quæstionem facti esse de sensu libri hæretico, vel Catholico? Non sufficit Martine hæc tanquam evidentia citrà probationem ullam supponere vel jactare; probandum tibi fuit de singulis. Aio ego nullum hæctenus, ne Arnaldum quidem tam famosum Janseniani phantasmatis artificem, quàm veri Jansenismi defensorem, quin & pro Jansenio in novâ Ecclesiâ Vicarium Generalem, id de ullo eorum, qui adferuntur, hæctenus evicisse. Aliud non docent, quàm quod passim omnes agnoscimus 1. Ecclesiam in factis particularibus non esse infallibilem. 2. Tale factum esse an liber aliquis à tali Autore E. G. Jansenio conscriptus sit, vel ab altero suppositus. 3. An author talem sensum animo approbarit; an scribendo mentitus non sit;

an liber rectè exprimat internum authoris iudicium. An verò liber aliquis prout jacet contineat doctrinam hæreticam, vel Catholicam, non magis authores illi fecerunt quæstionem facti, aut ulla rationis specie facere potuerunt, quàm sit quæstio facti an Propositio quæcumque prout jacet, sit hæretica vel Catholica. Disparitatem Pater Magister si mihi ostenderis, magnæ mihi feceris operæ compendium meque tibi immortalis beneficio devinxis.

Consule si lubet etiam magnum illum factionis vestræ Patriarcham Patrem Abraham, vel si huic ætate, & assidua Ecclesiarum omnium sollicitudine acies ingenii nimium detrita sit, ad illustrem ejus suffraganeum D. Gummarum Huygens, habet hic complures perspicacissimos Consiliarios etiam domesticos omnium scientiarum peritos: Canones antiquos excutiet Clarissimus Dominus van Espen, Sophisticam eruditissimus Opstratius, Patrem Lemos scrutabitur Dominus Hennebellius; in quibus artibus aut scientiis Domini Lovinus, Sullivane, Melis aliique præcipuè excellant, hæcenus non habeo exploratum.

Ideò ad jus spectat decisio quæstionis, quem sensum faciat propositio, hæreticum, an Catholicum, quia dependet à lege humana

nâ & divinâ : ut enim de ejusmodi quæstione feratur judicium consuli debet vocum institutio & consuetudo significandi ; præterea S. Scriptura , an illi locutio ista conformis sit vel difformis. Idem prorsus & non amplius requiritur ad decisionem quæstionis de sensu Propositionis , prout est in libro , sive de sensu libri totius. Ut igitur quæstio juris est an Propositio una sit hæretica , vel Catholica , quod omnes meritò admittitis , ità quæstio juris est de Propositionibus centum , & consequenter de Epistolâ aliquâ vel libro integro.

Ausu sacrilego nuper nescio quis factionis Jansenianæ Theologus in suâ de mente Steyartii Disquisitione pag. 5. non erubuit quæstionem facti vocare , & Ecclesiæ circa illam judicium fallibile jactare , si definiat Canonibus Concilii Tridentini contineri doctrinam Catholicam ; quam tamen evidens est non magis esse quæstionem facti , quàm quæstio facti sit , an liber quem nobis Ecclesia proponit sit Scriptura Sacra , an contineat doctrinam Catholicam potiùs , quàm hæreticam.

Quis non videat quo hæc vergant ? Ut scilicet nihil tandem in fide nostrâ firmum sit nihil stabile. Nam sicut erit quæstio facti & fallibilis an hic liber , quem proponit Ecclesia

G

tam-

tamquam Scripturam, contineat doctrinam Catholicam, & Verbum Dei; eâdem ratione & fortè facilius statuetur de traditione, an talis traditio existat, an verba Sanctorum Patrum & ceterorum, ex quibus traditionem colligimus hoc sensu accipienda sint, hoc sensu ab illis tradita, an non?

Quomodo igitur Ecclesia ad definitiones infallibiles deinceps procedet? Solebant Pontifices & Concilia consulere Scripturam Sacram; præcedentium Conciliorum Canones, Decreta, Sanctorum Patrum Volumina. Si ubique sit quæstio facti de quo Ecclesia non nisi fallibiliter judicare possit, an talis liber sit Sacra Scriptura, an sensus libri vel Canonis, vel Decreti sit hæreticus vel Catholicus, actum est de fide nostrâ, & Christus pessimè Ecclesiæ suæ prospexit; non erit Ecclesia columna & firmamentum veritatis, ut eam vocat Apostolus, non domus ædificata supra Petram, sed potius domus hominis facti exstructa supra arenam, vel etiam arundo quolibet vento mobilis.

Dispiciendum superest, an eos qui Propositiones 5. præscindendo à sensu libri Janseniani damnaverant, hoc ipso judicaverit Clemens IX. remotissimos esse ab hæresi, & debitam, sinceram atque integram Pontificiis
Con-

Constitutionibus obedientiam ac reverentiam præstitisse. Afferit Martinus, ego nego & pernego. Age verba Brevis Pontificii, de quo controversitur discutiamus. Non tibi modò *laciniam aliquam* dabo, sed Breve integrum.

Venerabilibus Fratribus Henrico Arnaldo *Andegavensi*, Nicolao Chovart *Bellovacensi*, Francisco Stephano *Apamiensi*, & Nicolao Pavillon *Aletensi Episcopis*

CLEMENS PAPA IX.

Venerabiles Fratres salutem &c.

Venerabilis Frater Archiepiscopus Thebarum Nuntius isthic noster, misit ad nos elapsis diebus Fraternitatum vestrarum epistolam, in quâ cum ingenti obsequiis nobis, & huic Sanctæ Sedi per vos debiti testatione significabatis, vos juxta præscriptum litterarum Apostolicarum à felicis record. prædecessoribus nostris Innocentio X. & Alexandro VII. emanatarum; sincerè subscripsisse & subscribi fecisse Formulario in ejusdem Alexandri VII. litteris edito. Et si autem quædam de hac re secus circumlata,

„occasionem nobis præbuerant in tam gravi
 „negotio severius (alii serius legunt) pro-
 „cedendi : nam dictorum Prædecessorum
 „nostrorum Constitutionibus firmissimè inhæ-
 „rentes, nullam circa illud exceptionem aut
 „restrictionem admitturi unquam fuissetis ;
 „in præsens tamen, cum nova & gravia ist-
 „hinc acceperimus documenta veræ & totalis
 „Obedientiæ vestræ, quâ & Formulario sin-
 „cerè subscripsistis, & damnatis absque ulla
 „exceptione aut restrictione quinque Propo-
 „sitionibus in omnibus sensibus, in quibus à
 „Sede Apostolica damnatæ fuerunt, alieni
 „prorsus estis à renovandis in hac re errori-
 „bus illis, qui ab eadem damnati sunt, tribuere
 „vobis volumus hoc paternæ benevolentia
 „nostræ argumentum ; fidentes planè divi-
 „næ gratiæ, ac virtuti & pietati vestræ, quod
 „omni conatu facturi sitis impostero, ut
 „sinceræ obedientiæ ac submissionis à vobis
 „in hoc actu nobis præstitæ, plenitudo sem-
 „per magis appareat, doctrinam ac probita-
 „tem vestram in id potissimum adhibentes,
 „ut unà cum obsequio Nobis & huic Sanctæ
 „Sedi per vos debito Catholicam veritatem
 „firmiter tueamini. Zelo, curæque Pontificis
 „scdulò cooperantes, in extirpando ab Ec-
 „clesia Dei novitates omnes ac perturbatio-
 nes

„ties fidelium animarum. Vobis Venerabi-
 „les Fratres Apostolicam benedictionem per-
 „amanter impertimur. Datum Romæ apud
 S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die
 19. Januarii 1669. Pontificatus nostri anno II.

In toto hoc Brevis Apostolico ne verbum
 quidem est, Martine, quod tuam, tuo-
 rumque sequacium pertinaciam excuset, aut
 probet cavillationem. Episcopi quatuor,
 inquit, Andegavensis, Bellovacensis, A-
 pamiensis, & Aletensis declarantur à Ponti-
 fice tanquam verè, & totaliter obedientes:
 atqui noverat Pontifex eos tantum subscrip-
 sisse formulari, ita ut damnarent proposi-
 tiones, præscindendo à sensu libri Jansenia-
 ni; cur igitur quisquam à nobis plus exigat,
 quid ni & nos sine damnatione sensus Jan-
 seniani verè, & totaliter obedientes judice-
 mur, verè subjecti Sedi Apostolicæ, &
 Constitutionum maximè reverentes?

Totius Brevis verba legi attentè, consi-
 deravi singula, ipsa etiam Acta contuli cum
 Brevis diei quartæ Decembris 1668, quæ
 ad Pontificem dicuntur missa per Nuntium
 Apostolicum nomine Archi-Episcopi Seno-
 nensis Episcoporum Catalaunensis, & Lau-
 dunensis *ad informandam specialius suam sancti-
 tatem, de iis, quæ continebantur in processibus*

verbalibus quatuor Episcoporum super signaturâ.
 Supponamus nihil hîc fraudis Jansenianæ
 intercessisse, omnia quæ à te referuntur esse
 ad Pontificem missa, ab eo lecta, & post
 maturum examen hoc Breve Pontificis sub-
 secutum esse, quorum discussionem Gallis
 tantisper relinquo, aio tamen nihil his om-
 nibus contrà nos pro vobis confici. Pontifex
 Episcopos illos verè, & totaliter obedientes
 credidit: *in prasens*, inquit, *nova ac gravia*
istinc accepimus documenta vera, & totalis obe-
dientia vestra. Quid si ego Martine respon-
 deam more vestro quæstio facti est, fortè
 Pontifex deceptus fuit obedientiâ eorum fi-
 citiâ, vel deceperunt Nuntium, vel corru-
 perunt, acta illa nunquam Pontifici integra
 exhibita fuerunt, sed rescissâ parte de quæ-
 stione facti, vel aliis hæc terminis ad Pon-
 tificem perscripta est? Verùm his omnibus
 nihil opus. Supponamus iterùm totius facti,
 ut, vel à Jansenistis refertur, veritatem, &
 sinceritatem, quamvis ejusmodi relatoribus
 parùm fidendum esse, jam pridem edoctus
 sim exemplis plurimis. Quænam ea est vera
 ac totalis obedientia, à Pontifice memora-
 ta? An tua Martine, tuorumque, aut ve-
 stræ similis, quibus ne verbum quidem ha-
 stenus extorqueri potest, quo profiteamini
 re-

rectè damnatas esse propositiones quinque excerptas ex libro Cornelii Jansenii, cui titulus Augustinus, neque sensu qualicumque tantùm vago damnatas, sed prorsùs eodem, qui libro illo defenditur? Si non aliam Ecclesiæ definitionibus reverentiam præstandam doceres Duaci, Martine, quam doceas Lovanii, quid te futurum esset haud fatis scio; fortè Clientes tuos, quorum doctrinam approbasti tam amplè tam magnificè, liceret invisere. Audi P. Magister, quam veram appellet Pontifex, quam integram obedientiam, quâ, inquit, *& Formulario sincerè subscripsistis, & damnatis absque ullâ exceptione, aut restrictione quinque propositionibus in omnibus sensibus, in quibus à Sede Apostolica damnate fuerunt, alieni prorsus estis à renovandis in hac re erroribus illis, qui ab eadem damnati sunt.* Expende, obsecro, Formulare eâ, quâ par est in re tanti momenti attentione: seclude tantisper, & procul remove à te priorem pertinaciam, noli præbere aures inolito affectui tuo erga Jansenium, sed abdicatâ omni præoccupatione: seriò, religiosè, & coram Deo examina: an ullâ ratione patiatur sensum, quo illud vultis intelligi, an juramentum in illam formulam sincerè, sine ullâ exceptione aut restrictione præstitum componi possit cum explicatione quâ

quâ juramentum ab illis præstitum interpre-
ramini.

Testatur Episcopus Laudunensis quatuor
illos Episcopos, qui apud Pontificem fuerant
accusati, Condemnasse & condemnari jussisse pro-
positiones quinque sinceritate omni, absque excep-
tione vel restrictione qualicumque in omnibus sen-
sibus, quos Ecclesia condemnavit. Abest ab illis
quam longissimè ut corde suo regant consilium quod-
cumque errores illos quovis prætextu renovandi, fe-
rendique ut quis illos renovet, vel in minimofactam
ab Ecclesiâ illorum condemnationem labefactet: cum
alii Ecclesiastici non sint, qui inviolatè magis, in
hoc argumento aliisque omnibus, doctrinæ ipsius
adhæreant. Ità sit verùm compone hæc si potes
cum eo quod ais illos non condemnasse pro-
positiones in sensu libri, cui titulus *Augustinus
Cornelii Lanseni*.

Pontifex disertissimè in Constitutione ad
Sacram damnat propositiones in sensu, quem
attentis omnibus antecedentibus & conse-
quentibus faciunt in illo libro. Idem Pontifex
eundem condemnationis suæ sensum verbis
quibus excogitari non possunt clariora, in
Formulari rursus determinat. Jurant Episcopi
aut saltem jurare se profitentur quod propo-
sitiones damnent in omnibus sensibus quos Ecclesia
condemnavit videlicet in Constitutionibus In-

nocentii X & Alexandri VII, præterea protestantur se eas *damnare* juxtà formulare ejusdem Alexandri VII, se *ei subscribere omni sinceritate, absque exceptione vel restrictione qualicumque*; atqui condemnatio sensûs, quem faciunt propositiones in libro, cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii* apertissimè continetur tum in Constitutione *ad Sacram*, tum in Formulari; ergo vel Episcopi illi imposuerunt Pontifici & manifestè perjuri sunt, vel damnarunt propositiones in sensu ejusdem libri; si enim sensum illius libri exceperint, quomodo suscribunt Formulari, quod ad sensum illum damnandum à Pontifice studiosissimè institutum est, & à Galliarum Episcopis prius excogitatum & Pontifici Propositum? quomodo protestantur Regi, aliis Episcopis, Nuntio Apostolico, ipsique Pontifici se nihil in Formulari excepisse, nihil restrinxisse ullo modo?

Venio nunc ad infringendum Achillem vestrum & subruendum præcipuum cavillationis vestræ fundamentum. Distinctione, inquis, usi sunt in processibus verbalibus, juxtà quorum sensum subscripserunt Formulari & jurarunt: distinguebant in condemnatione propositionum & sensus Janseniani quæstionem juris à quæstione facti, illius deci-

sioni

fioni se fidem præstare professi sunt, hujus
verò facti definitioni reverentiam, juxtà do-
ctrinam omnium sæculorum & recentissimè
Bellarmini, Baronii, Richelii & ceterorum
qui licet addictissimi auctoritati Pontificiæ,
tamen factis ejusmodi particularibus & non
revelatis reverentiam sufficere arbitrati sunt,
fidem divinam non requiri, neque esse Ec-
clesiam in factis illis definiendis infallibilem.
Addis quod Pontificem distinctio ista quatuor
Episcoporum non latuerit, & tamen censue-
rit hæc nequidquam obstante, obedientiam
eorum appellari posse veram & integram.

Hæc est totius argumenti vis judicio qui-
dem vestro insuperabilis, sed meo, strami-
nea. Expendamus actorum verba: *quod verò ad
attributionem spectat, qua propositiones illæ adscri-
buntur libro Fansenii Episcopi Iprensis; iterum præ-
stiterunt, jusseruntque præstari S. Sedi omnem reve-
rentiam & obedientiam, qualis ipsi, dum libros
proscribit, exhiberi debet juxtà Theologorum om-
nium consensum. Quænam ea reverentia est
quænam obedientia conformis doctrinæ om-
nium Theologorum? An omnes Theologi
docent Ecclesiam esse fallibilem in definiendo
sensu libri hæretico vel Catholico? Postulo
ut mihi exhibeantur Theologi isti omnes:
frustrà sudes, Martine, frustra que labores cum
uni-*

universa tua factione ut vel unum ostendas. Juxta omnes Theologos, inquis, est quaestio facti. Iterum dico Pater Magister hanc esse jaectantiam Jansenianam inanissimam & aperte falsam. Neque potuit hujus falsitas tam manifesta latere illos Galliae Episcopos; nam paucis annis ante Clerus Gallicanus in Generalibus comitiis sub Alexandro VII in urbe Parisiensi celebratis declararunt esse quaestionem non facti, sed juris, ut constat ex clarissimis eorum verbis superius citatis ubi scribunt ad Alexandrum VII.

Verumtamen in attributione, de qua in actis jam controversis agitur, admitto esse quaestionem facti fallibilis, cui fides divina praestari non debet, nec exigitur. Non enim exigitur ut fide divina credas propositiones quinque contineri in libro Jansenii Episcopi Iprensis, cum non sit de fide, librum esse Jansenii vel ullum unquam à Jansenio scriptum esse, neque à te, Martine unquam postulavi ut fidem divinam praestares, neque exegit Alexander VII, neque exigunt modo Belgii Antistes, ut juremus librum Jansenii esse, sive propositiones 5 in Jansenii libro contineri, sufficit jurare, quod contineantur libro, cui titulus Augustinus Cornelii Jansenii, sive Jansenii liber sit, sive non. Illa est quaestio definita

nita infallibiliter, illa quæstio, quam Clerus Gallicanus in Generalibus Comitibus agnovit sine dubitatione esse quæstionem juris, quod & evincit ratio evidens à me inculcata pro instituto satis operosè, quamque à vobis nunquam convellendam esse assero confidenter: habe paucis repetitam.

Est quæstio juris, quem sensum habeat una propositio, prout jacet, Catholicumne, aut hæreticum; ergo est quæstio juris de propositionibus 100; ergo, & de integrâ Epistolâ, & libro. Antecedens omnes nobiscum admittitis. Consequens negatis. Sed disparitas à vobis danda est, aut fateamini, quod res est, stare apud vos pro ratione voluntatem; hanc esse, quæ intellectui vestro dominetur, non illam. Paritatem ego superius probavi luculentè, quamquam per se satis manifesta sit.

Ecce Pater Magister conciliatum Breve Clementis IX cum nostrâ sententiâ, adcoque elisam cavillationem tuam, tuæque factiõnis, quâ imperitæ turbæ imponitis, & Episcoporum Belgicorum saluberrimum Formulare temerè vocatur in invidiam, quasi juramentum exigatur de re non planè certâ. Quamquam, & satis certum sit, famosum volumen, & consequenter propositio-

nes

nes esse Jansenii , ut quis eas citrà temeritatis periculum tribuere possit illi Episcopo , in sensu ejus illas condemnare , atque ita jurare , ut Deum vocet in testeminceritatis suæ , quod scilicet eas verè habeat tanquam Jansenii , licèt non juret Jansenii esse ; quemadmodum adorare possum hostiam , quam Titius celebrans elevat , possum , & teneor colere Sempronium tanquam Parentem , de quo nullum habeo speciale fundamentum dubitandi , quin verè me genuerit.

Quanam autem Religio vetat me jurare , quod , & Hostiam illam habeam , ut legitimè consecratam , & Sempronium tanquam parentem , licet nec Metaphysicè , nec physicè certus sim Hostiam legitimè esse consecratam , aut me reipsa à Sempronio genitum ?

Dispiciendum nunc tibi relinquo P. Magister an non meritò dixerim alibi , quod tam ægre fers in Epistolâ tuâ non nisi mendacissimè jactari , quod Clemens IX contentus fuerit condemnatione propositionum 5 , præscindendo à sensu libri. Quòd aliàs à me assertum , jam clarissimè ostensum est , ut nemo nisi ad stultitiam usque pertinax negaris. Unde pariter sequitur à te deinceps non nisi mendacissimè asserendum , quod Rex Christianissimus Edicto anni 1663 , 13

Octob. vetuerit Jansenistas vocari, qui sensu tuo Alexandrinæ Formulæ subscripsissent.

Vetuit illud Rex de iis tantum, qui subscripserant sine ulla exceptione, qualem à te adstrui, & quidem in quæstione juris, jam demonstratum est. An vocari Jansenistas Rex vetet Dominum Gilbertum ejusque in poena Socios, quos Theologi à Rege consulti, & Rex ipse Jansenistas declaravit? Atqui tamen Dominus Gilbert cum suis istis Gregalibus non difficulter subscribet, etiam centies, si opus fuerit, Formulæ sensu à te explicato, hoc sensu subscripsit cum ad Præpositi dignitatem evectus est, hoc sensu juravit. Non quidem signo ullo sensum hunc adeò restrictum, & exceptionem Jansenianam expressit sed ex ejus, quæ dein tradidit, dogmatibus satis patuit.

An sensu tuo propositiones damnare antea recusarunt Pseudo-Augustiniani illi, quos Rex tam severè olim perstrinxit quos tanquam Jansenistas & hæreticos persecutus est? Quia verò ad Regem Christianissimum appellasti, cujus decretum minimè sectariis vestris favere jam ostenderam, & tam proluxa Episcoporum testimonia refers, quæ cum sententiâ meâ facillimè composui, judicavi non ingratum tibi ac tuis fore, si præter Breve Clementis IX, Formulæ Alexandri & testi-

Stimonium Cleri Gallicani declarantis esse
 quæstionem juris, quam vos fingitis quæstio-
 nem facti, rursus typis commiserò edictum
 Regis, quo suam de Neo-Augustinianis,
 aliàs Jansenistis, sententiam pronuntiat. Hoc
 ipsum à me plures, quibus negare nihil pos-
 sum postularunt, quia vix ullum hìc illius
 exemplar reperire est, cujus memoria hoc
 tempore multis potest esse salutaris.

DECLARATION

DU ROY,

*Pour l'execution de la Bulle de Nôtre
 S. Pere le Pape, du 15.
 Fevrier 1665.*

L OUIS par la grace de Dieu, Roy de
 France & de Navarre : A tous presens
 & à venir, salut. Le dessein que nous avons
 de voir tous nos sujets reunis dans une me-
 me creance sur les matieres de la Foi & de
 la Religion, nous obligeant de veiller in-
 cessamment pour empecher le progres de
 toutes les Nouveutez, qui pourroient trou-
 H 2. bler.

bler le repos des consciences , & la paix de l'Eglise & de l'Etat : il n'y a point de soin que nous n'aions apporté pour faire cesser toutes les contentions , & pour arrêter le cours des erreurs qui pouvoient alterer la pureté de la Foi , que nous avons recue de nos Ancêtres. Dans ce dessein nous avons appuié de notre autorité les Decisions qui ont été faites par les Papes , & acceptées par l'Eglise , pour détruire la nouvelle secte qui s'est élevée à l'occasion de la doctrine de Jansenius Eveque d'Ipre , contenue en son livre intitulé *Augustinus*. Et depuis la naissance de cette secte , jusques à notre Declaration du mois d'Avril de l'année dernière 1664. Nous avons employé tous les moyens possibles pour en arrêter le cours ; Et même les Prelats de notre Roiaume aiant jugé à propos apres diverses deliberations , de dresser un Formulaire de profession de Foi , & imploré le secours de notre autorité , pour obliger tous les Ecclesiastiques de notre Roiaume à le souscrire ; Nous avons par nosdites Lettres de Declaration , registrées en notre presence en notre Cour de Parlement de Paris , autorisé ledit Formulaire , & ordonné que tous ceux qui refuseroient de le signer , lors qu'il leur seroit
pres-

prescrit par les Mandemens de leurs Evêques , demeureroient privez de leurs Benefices , & declarez indignes d'en posséder à l'avenir , & qu'il seroit procedé extraordinairement contre eux selon la rigueur des Constitutions Canoniques. Mais quoi que Dieu ait beni nos soins par un heureux succes ; & que nous aions tellement arreté le cours de cette heresie naissante , qu'il n'y ait plus presentement qu'un bien petit nombre de gens , qui par un aveuglement affecté , & par des subtilitez étudiées résistent aux definitions recues par le consentement unanime de l'Eglise ; Neanmoins comme les principaux chefs de cette Cabale continuent les efforts qu'ils ont toujours faits pour eluder la condamnation de leurs Erreurs & meprisant les decisions du S. Siege , le jugement des Evêques , & l'avis de la Faculté de Theologie de Paris , refusent de signer le Formulaire dressé par les Prelats de notre Roiaume ; Nous avons resolu de mettre la derniere main pour achever un ouvrage si utile & si avantageux au bien de la Religion & de l'Etat. Et quoi que chacun connoisse assez la fausseté des pretextes les plus specieux , dont les Sectaires se sont servis pour colorer le refus

qu'ils ont fait jusques ici de signer le Formulaire , que la distinction du fait & du droit, dont ils ont fait leur principale defense soit assez detruite par le bref des Papes Innocent X. & Alexandre VII. par lesquels ils ont nettement déclaré , que le dessein du saint Siege a été de condamner les cinq Propositions extraites du livre de Jansenius , au sens de cette Auteur ; & que l'autorité des Assemblées generales du Clergé de France , jointe au consentement presque unanime des Archeveques & Eveques de notre Roiaume, deut être d'un assez grand poids pour les engager à recevoir ledit Formulaire. Veu meme que le Pape l'avoit suffisamment approuvé soit en louant la conduite des Eveques par lesdits Bref que sa Sainteté leur a adressé , lors qu'ils lui ont donné connoissance de la resolution par eux prise d'en ordonner la signature ; soit en blamant ceux qui ont refusé d'y souscrire ou qui vouloient en alterer le sens par des distinctions captieuses : Et neanmoins connoissant que toutes ces considerations n'ont pas été assez puissantes pour vaincre l'opiniatreté de ceux qui veulent se signaler dans ces sortes de contestations , & qui dans ce dessein fomentent la division de l'Eglise ; Nous avons cru que

le

le meilleur moien de detruire toutes les faul-
 fcs subtilitez dont ils se fervent , & d'oter
 tout pretexte meme aux Eveques qui ont fait
 refus jusques à present de signer & faire sig-
 ner dans leurs dioceses , etoit de consulter
 encore une fois le chef de l'Eglise ; afin
 que joignant son autorité à celle des Arc-
 heveques & Eveques de France , ce con-
 cours de puissances les obligent à se sou-
 mettre & à soucrire ce qui avoit été si solem-
 nellement décidé. Pour cette fin nous avons
 fait demander à sa Sainteté , par notre Am-
 bassadeur Extraordinaire en Cour de Rome,
 qu'il lui plut ordonner la signature d'un For-
 mulaire ; Et sa Sainteté aiant repondu fa-
 vorablement aux instances qui lui ont été
 faites de notre part & aiant fait expedier sa
 Constitution en datte du 15 du mois de Fe-
 vrier ; par laquelle elle auroit ordonné la sig-
 nature d'un Formulaire inseré en ladite Con-
 stitution ; Nous , pour concourir par no-
 tre autorité à faire cesser toutes les divisions,
 qui jusques à present ont partagé nos sujets,
 sur ces matieres , & à établir une entiere
 uniformité dans leurs sentimens , à cet egard
 aiant resolu d'appuier laditte Constitution ;
 SÇAVOIR faisons , que pour ces causes &
 autres à ce nous mouvans , apres avoir fait
 exa-

examiner en notre Conseil la Constitution de N. S. P. le Pape Alexandre VII. dudit jour 15. Feu. de la presente année 1665. ensemble le Formulaire inseré en laditte Constitution, & reconnu qu'en icelle il n'i a rien de contraire aux libertez de l'Eglise Gallicane, ni aux droits de notre Couronne, ni meme au Formulaire dressé par les Eveques de notre Roiaume: Nous, de l'avis de notre-dit Conseil & de notre certaine science, pleine puissance & autorité Roiale, avons par ces presentes signées de notre main, dit, statué & ordonné, disons, statuons & ordonnons, voulons & nous plait, que ladite Constitution de notre dit S. P. le Pape du dit jour 15. Fevrier 1665. ci attachée sous le contre-seel de notre Chancellerie, soit receue & publiée en tout notre Roiaume, pais, terres & seigneuries de notre obeissance, pour y estre gardée & observée inviolablement selon la forme & teneur.

Exhortons à cette fin, & neanmoins enjoignons aux Archeveques, & Eveques de notre Roiaume & terres de notre obeissance, de signer & faire signer incessamment par tous les Ecclesiastiques de leurs Diocesés, tant seculiers que reguliers, ledit Formulaire, purement & simplement, aux
ter-

termes auxquels il est conçu dans ladite Constitution, sans user d'aucune distinction, intreprétation, ou restriction qui déroge directement ou indirectement ausdites Constitutions des Papes Innocent X. & Alexandre VII. par lesquelles les cinq Propositions extraites du livre de Jansenius ont été condamnées d'herésie au sens de l'Auteur; comme aussi de nous certifier par écrit par lesdits Archeveques & Eveques, qu'il aura été satisfait à la signature dudit Formulaire dans les trois mois portez par ladite Constitution, à compter du jour de la publication qui sera faite des presentes dans le Bailliage, Seneschauflée, ou siege Roial, ou ressort duquel est située chaque Eglise Metropolitaine ou Cathedrale.

Declarant que ceux qui serviront dans leurs signatures des distinctions, intreprétations, ou restrictions susdites, auront encouru les peines portées par ladite Constitution, & par ces presentes.

Et afin que les ordonnances que lesdits Archeveques, & Eveques, ou leurs grands Vicaires feront publier pour ladite signature, soient executée sans difficulté: Nous ordonnons à tous Ecclesiastiques, seculiers, même aux Moniales, de signer le dit For-
mu-

mulaire dans le dit tems de trois mois, nonobstant toutes exemptions, Privileges, Loix Diocesaines, droit de Jurisdictions Episcopales ou quasi Episcopales, qui pourroient estre pretendu par aucuns Chapitres, Abbaies, Communautez, Seculiers ou Reguliers, ou par aucuns particuliers: ausquels Privileges, Exemtions, droit de Jurisdiction & Loix Diocesaines nous avons, en tant que besoin est, ou seroit derogé par ces presentes pour ce regard, comme etant ce qui concerne la pureté de la Foi, la determination des questions doctrinales, particulièrement reservée à la personne & au caractere de l'Eveque, & ne pouvant leur estre ôté par aucun Privilege.

Et en cas de refus par aucuns Ecclesiastiques seculiers ou reguliers, de souscrire ledit formulaire: Voulons qu'il soit procédé contre eux par les Eveques, ou par leurs Officiaux, suivant les Constitutions Canoniques & les loix de notre Roiaume, & nonobstant tous Privileges & toutes appellations simples ou comme d'abus, & sans prejudice d'icelles, pour lesquelles ne voulons estre differé, comme s'agissant de police & discipline, dans laquelle les appellations comme d'abus ne doivent avoir au-

cun.

aucun effect suspensif aux termes des Ordonnances.

Voulons en outre , que faute d'avoir par les Ecclesiastiques seculiers ou reguliers , souscrit ledit Formulaire dans ledit tems de trois mois , les Benefices , dignitez Personnats, Offices , seculiers ou reguliers , meme les Claustraux & Amovibles , & generalement toute sorte de Benefices dont ils seront pourvus & auxquels ils pretendront droit , demeurent vacans & impetrables de plein droit, sans qu'il soit besoin d'aucune sentence ni declaration judiciaire , & sans qu'ils puissent estre retablis dans leursdits Offices & Benefices encores qu'ils voulussent posterieurement signer ledit Formulaire , & pour cette fin ordonnons que ceux qui auront ete pourvus en leurs lieux & places desdits Benefices , soit par le Collateur ordinaire , soit en Cour de Rome , y soient maintenus : Enjoignons aux Collateurs ordinaires d'y pourvoir incontinent apres ledit tems de trois mois , & jusques à ce qu'il y ait ete pourveu, Voulons que les fruits desdits Benefices soient satisfait à la requete de nos Procureurs Generaux ou de leurs Substituts , & employer au profit des Hospitaux des lieux.

Et en cas qu'aucun Archeveque ou Eveque

que refuse de signer ledit Formulaire , & n'en ordonne pas la signature dans ledit tems de trois mois purement & simplement , comme il est ci-dessus expliqué , Nous voulons & entendons qu'il y soit contraint par faisie du revenu temporel de son Archeveché ou Eveché , & qu'il soit procedé à l'encontre de lui par les voies Cononiques suivant ce qui est porté par ladite Constitution : Et en outre que les autres benefices de quelque qualité qu'ils puissent estre , dont il se trouvera pourveu , demeurent vacants & impetra- bles de plein droit , sans qu'il soit besoin d'aucune Sentence ni Declaration judiciaire ; & que ceux qui auront été pourvus en sa place y soient maintenus , ainsi qu'il est expliqué ci-dessus.

Et afin qu'à l'avenir nul n'ait rang ni autorité dans l'Eglise qui puisse renouveler ces divisions , ou troubler l'Etat , en adherant à ces nouvelles Doctrines , Nous voulons pour la police & la paix de notre Roiaume , que conformement à la declaration publiée en notre presence en notre Cour de Parlement de Paris le 29. Avril 1664. aucune personne ne puisse estre ci-apres pourveu de quelque Benefice que ce soit , seculier ou regulier , qu'il n'ait auparavant souscrit

crit ledit Formulaire en personne entre les mains de son Eveque , ou à son refus , en celles de l'Archeveque Metropolitain ; & en cas de refus de l'un & de l'autre , en celles du plus ancien Eveque de la Province etant sur les lieux , qui aura signé & fait signer ledit Formulaire.

Nous voulons pareillement que ceux qui seront d'orenavant promeus à l'Ordre de Sous-Diaconat , ou qui prendront à l'advenir les degrez dans les Universitez de notre Roiaume , ou seront elus aux Charges , Principautez & Regences desdites Universitez ou des Colleges en dependans , ou qui seront receus à faire profession à l'avenir dans les Monasteres de notre Roiaume , ou nommez pour excercer aucunes Charges ou Offices dans iceux , signent ledit Formulaire ci-dessus en la maniere & dans le tems porté par nosdites Lettres du mois d'Avril 1664. & sur les peines y continues , si ce n'est qu'ils y eussent satisfait auparavant. Voulons aussi que nul ne puisse estre admis dans les Seminaires pour y enseigner , qu'il n'ait signé ledit Formulaire en la forme ci-dessus exprimé.

Voulons de plus , que nulle personne pourvue de Benefice seculier ou regulier par nous , par les Collateurs ordinaires en Cour de Ro-

me , ou en quelque sorte & maniere que ce soit , ne puisse prendre ni se mettre en possession dudit Benefice sans en avoir la permission du Lieutenant General , & en son absence , du premier & plus ancien Officier du Bailliage ou Senechaussée dans le ressort de laquelle ledit Benefice sera situé , lesquels ne pourrout donner ladite permission qu'à ceux qui feront bien & deument apparoir pardevant eux avoir souscrit ledit Formulaire , en la forme prescrite ci dessus , & feront lesdites permissions delivrées gratuitement & sans frais par les Greffiers desdits Sieges , qui en garderont les minutes pour y avoir recours quand besoin fera : Enjoignons pour cette fin ausdits Lieutenants Generaux & aux Substitus de nos Procureurs Generaux ausdits Sieges , d'empêcher qu'aucun pourveu de benefice n'en prenne possession , sans au préalable avoir obtenu ladite permission.

Et parce que ledit Livre de Jansenius intitulé , *Augustinus* , a donné lieu aux derniers troubles & contestations des Catholiques , & aux nouvelles divisions de l'Eglise ; Nous avons fait & faisons tres-expreses & interatives inhibitions & deffences à tous nos suiets de quelque qualité & conditions qu'ils soient,

foient , de vendre ou debiter ledit livre , ni meme le garder fans la permission de l'Eveque ou de ses Grands-Vicaires ; Enjoignans à tous Imprimeurs & Libraires qui en ont presentement , de les porter ou faire porter dans quinzaine apres la publication des presentes au Greffe de l'Archeveché ou Eveché dont ils sont , ou en ceux des Bailliages ou Senechaussées dans le ressort desquelles ils sont leur demeure , à peine de punition.

Que d'ailleurs comme cette division qui avoit commencé à l'occasion dudit livre de Jansenius à beaucoup augmenté par la liberté que plusieurs personnes ont prise d'crire , composer , publier , ou debiter plusieurs libelles contre les Bulles des Papes Innocent X. & Alexandre VII. contre les deliberations des Eveques & les censures de la Faculté de Theologie , & principalement contre le Formulaire dressé pour etablir la paix dans l'Eglise , & l'uniformité dans ses sentimens ; nous afin d'empêcher ce desordre , Avons aussi par lesdites presentes fait & faisons tres-expresses inhibitions & deffences à tous nos sujets de quelque qualité & condition qu'ils soient , d'crire ou composer , imprimer , vendre ou debiter directement ou indirectement sous quelque nom ou titre

que ce puisse estre , aucun Ouvrage , Lettres ou Ecrits tendans à favoriser , soutenir ou renouveler en quelque maniere que ce soit la doctrine condamnée de Jansenius ou à contredire ledit Formulaire , sous peine d'estre traitte comme Fauteurs d'Heretiques, & comme Preturbateurs du repos public : VOULONS que ceux qui ont escrit , enseigné, ou prêché aucune chose contraire aufdites Bulles , soient tenus en signant ledit Formulaire, de se retracter , dont sera fait mention dans l'acte qui sera expedié de leur sousscription.

N'entendons au surplus par ces presentes deroguer au droit des particuliers , qui ont esté pourvus en Cour de Rome , ou nommez par nous aux Benefices de ceux , qui n'ont pas signé le Formulaire dressé par les Eveques de notre Roiaume en consequence de notredite Declaration , ny à ce qui a esté fait par la Faculté de Theologie de Paris , contre ceux , qui ont refusé de signer la Censure de ladite Faculté du premier jour de Fevrier 1656 , ny aussi aux Arrêts rendus en notre Conseil contre aucuns des Chanoines du Chapitre de Beauvais les vingt-un Juillet , & deuxieme Octobre 1659 , que Nous voulons estre executez selon leur forme , & teneur , jusques à ce que lesdits Chanoines

noines aient souscrit le Formulaire inseré dans ladite Constitution de notre Saint Pere le Pape en la forme cy-devant exprimé. Si donnons en Mandement à nos Amez, & Feaux les Gens tenans notre Cour de Parlement de Paris, que ces presentes ils aient à faire lire, publier, & enregistrer; ensemble ladite Constitution, & le contenu en icelles faire garder, & observer en ce qui depend de l'autorité de notredite Cour, en toute l'estendue de son ressort, sans souffrir qu'il y soit contrevenu en aucune maniere; Car tel est notre plaisir: Et afin que ce soit chose ferme, & stable à toujours, Nous avons fait mettre notre Seel à celsdites presentes, sauf en autres choses notre droit, & l'autrui en toutes. Donné à Paris au mois d'Avril l'an de grace 1665, & de notre regne 22; signé LOUIS, & plus bas, Par le Roy, DE GUENEGAUD.

Et à coté est écrit, *Visa*, SEGUIER, pour servir aux Lettres Patentés ordonné estre expediées sur la Bulle d'Alexandre VII. touchant l'heresie de Jansenius du grand Seau de cire verte.

Leuës, publiées & Registrées, Ouy & ce requerant le Procureur General du Roy, pour estre executées selon leur forme & teneur. A Paris en Parlement le Roy y seant en son lit de Justice le 29 Avril 1665. Signé du Tillet.

C O N C L U S I O.

N Olim existimes, Eximie Domine, hæc esse universa, quæ mihi occurrerunt circà Epistolam tuam animadvertenda, & digna reprehensione; nam quædam duxi in opportunitatem proximam reservanda, præfertim ubi paucula hæc tibi non ingrata fuisse significaveris. Nolo tibi difficultatibus nimis multis simul molestus esse, quem scio pluribus hoc tempore aliundè occurrentibus negotiis distrahi, innumeris gravioris momenti casibus, & quandoque fatis perplexis occupari; ad quem enim potius, quàm ad P. Magistrum Neo-Augustiniana factio recurrat?

Si autem pacem amas Martine, si Sacerdotalem unitatem, si famam tuam, si ædificationem proximi, si scandalorum, dissensionum, sinistrarum opinionum extirpationem, quemadmodum tam importunè nobis inculcas illud millies, à te repetitum; *Teneo cum Thomistis, damno errores omnes, quos damnat Ecclesia, damno propositiones, quas Innocentius X, & Alex. VII. Cur non semel, saltem citrà juramentum in aliquâ, seu Thesi, seu Epistolâ, seu alio quovis libello dam-*
nas

inas propositiones in sensu libri , cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii*? Unum hoc tam salutiferis , quæ jam commemoravi , tuque tot votis hætenùs expetivisti , effectis producendis sufficiet , sine hoc nunquam obtinendis.

Hanc tam facilem , tam honestam , & à nullo probè Catholico respuendam pacis conditionem tibi aliàs obtuli , & rursùs offero ; hanc si mihi concesseris , nihil erit Martine , quod in tui gratiam vicissim præstiturus non sim. Tu mihi pro hæc tam facili conditione alias impone , quantumcumque multas , & graves , admittam , amplectar promptissimè. Sin Janseniano sensui plus deferre pergis , quam Summorum Pontificum definitionibus , conqueri deinceps , desine de savitia tuorum Adversariorum , quos ego hoc uno maximè reos arbitror , quòd nimia lenitate te , tuosque exceperint hætenùs. Quippe ex Catholicorum Theologorum silentio Jansenismus tantùm paulatim accepit virium , & incrementi , ut Episcoporum autoritate contemptâ cervicem superbè audeat erigere , atque ipsis Regibus rebellionem minitari. Jansenistarum suorum sive tuorum , Pater Magister Clientum , temeritatem repressit Rex Christianissimus , hæ-

hæresim nondum extinxit. Non defunt qui pestilentem doctrinam, etiam in ditione Gallica probent, quamvis hoc nebuloso tempore declarare non audeant. Specimen aliquod auctarii loco hic adjicio, quod involucro inclusum accepi die 20 Aprilis anni 1692.

AUCTARIUM.

„ **R**everende D. non omnes ex Gal-
 „ lo - Belgio Jansenismi fautores in
 „ exilium missos esse facilè colliges ex iis
 „ quorum te certiozem reddendum esse judi-
 „ cavi. Nosti, ut existimo Eruditissimum Do-
 „ minum Boudart olim apud Lovanienses
 „ Philosophiæ Professore & ni fallar, Sa-
 „ cræ Theologiæ Licentiatum, nunc Insulis
 „ in D. Petri Canonicum. Misit hic nuper
 „ Bruxellas ad D*** Tractatum de Virtuti-
 „ bus ut illic Typis ederetur, promittens
 „ Tractatum de Fide mittendum circà Pente-
 „ costen. En tibi laciniam Tractatus de Vir-
 „ tutibus. Ubi de veritate agitur sub titulo
 „ *An omne mendacium sit peccatum morale*, in-
 „ ducit Priscillianistas juxta quos in certis casi-
 „ bus mendacium erat licitum tum ità pergit.
 „ *Predictos Priscillianistas supergressus est versu-*
 „ *tus*

tus & malignus impostor ; varias enim Litteras mentito nomine authoris scripsit , quibus non sibi , sed INNOCENTI VIRO INPRIMIS ERUDITO ET APPRIME DE ECCLESIA MERITO , varia errata affinxit , easque litteras variis inscripsit , nominatim duobus Professoribus Facultatis Theologiae Duacensis , VIRIS DOCTRINA ET PIETATE CONSPICUIS , ut errores in quibus existimabat vel temere suspicabatur eos versari , ex responsis eorum detegeret , & inde fama & officio spoliatos à gremio almae Matris evelleret. En quot in facinore isto sunt scelera ? Verum ILLI EGREGIIS SCRIPTIS INNOCENTIAM SUAM ET INTEGRITATEM COMPROBARUNT. Verùm, inquiet impostor , bonum Ecclesiae & Academiae exigebat errores detegi. Verissime , SI SUBFUISSENT. Hoc unde illi conpertum erat , vel rationabiliter addubitabat viros illos fama & vitae integros , in errore versari ?

Verùm etsi temeraria suspicio , vel injusta suppositio vera foret , modus tamen quo usus est ad intentum pervenire , planè est iniquus.

„ In margine eorum quæ jam citata sunt , „ ita animadvertibat Autor Eruditissimus :
IL N'EST PAS DE SAISON POUR POSER CELA : IL LE FAUT OMETTRE , & mettre ce qui suit. Non est modò tempus illa ponendi ; omit- tenda sunt , & substituendum quod sequitur :

Sed

Sed occultos Lupos, inquires, indutos pelle ovium
& dominicum gregem latenter graviterque vastan-
tes, aliter invenire non possumus.

Respondet S. August. non deesse vias quibus ad
eorum indaginem perveniri possit, quarum duæ sunt
aliis feliciores, ut vel ab iis quos seducere volue-
runt, aut ab iis quos jam seduxerunt resipiscenti-
bus, monstrantur: quod facilius fit si nefarius eo-
rum error, non mendacibus captationibus, sed ve-
racibus disputationibus evertatur. Ita August. illo
libro contra mendaciam C. 6. & infra. Prenun-
tians Dominus dixit, in vestitu ovium rapaces lu-
pos esse venturos. Nonne ibi erat locus ut hæc mo-
neret & diceret: & vos, ut eos inveniatis, as-
sumite vestimentum luporum intrinsecus autem oves
manete. Non hoc ait, sed cum dixisset: multi ad
vos venient in vestitu ovium, intrinsecus autem
sunt lupi rapaces, non addidit ex mendaciis ve-
stris, sed ex fructibus eorum cognoscetis eos. Ergo
non ex mendaciis suis infamis impostor, sed ex
fructibus debebat lupos dignoscere ab ovibus.

„Nota etiam consequentiam istam fuisse
„expunctam; procul dubio quia non est etiam
„tempori huic satis consentanea: Parceqn' elle
„n'est pas de saison.

Subdit S. Doctor: veritate sunt cavenda, ve-
ritate capienda, veritate occidenda mendacia. Ab-
sit ut mala, fallaciam imitando, caveamus.

Quo-

Quomodo enim cavebimus ejusmodi mala , si ut caveamus habebimus ? Hæc plusquam satis pro eo quod ex occasione tantum obiter tangere volui.

„Vir optimè de Ecclesiâ meritis vocatur An-
 „tonius Arnaldus Jansenistarum antesigna-
 „nus , qui rebellium Ecclesiæ partes fovet ,
 „& licet fortè multos suis contra Calvinistas
 „scriptis converterit . longè tamen plures suis
 „pro Jansenio Apologiis , pestifero phan-
 „tasmate , aliisque ejusmodi lucubrationibus
 „perniciosissimis pervertit , Jansenianam hæ-
 „resim ab annis quadraginta anathemate dam-
 „natam pertinaciter defendens & quaqua ver-
 „sum disseminans . Innocentes & integri decla-
 „rantur à D. Boudart tot infamium & im-
 „piorum dogmatum patroni . Hæc noverat
 „jam detecta , & tamen usque dum in exi-
 „lium Rei missi sunt , non est veritus
 „hic turbam illam malignantium defen-
 „dere , tanquam innocentem &c. Quid igi-
 „tur de D. Boudart tantæ impietatis patrono
 „censendum sit , judicio Regis Christianissi-
 „mi , Romani Pontificis , & Ecclesiæ Uni-
 „versæ cui hæc denuntiari cupio , lubens
 „reliquam.

Relinquo & ego hoc Testimonium ac re-
 linqua omnia , non tantum Ecclesiæ sed etiam
 cujusvis non præoccupati arbitrio.

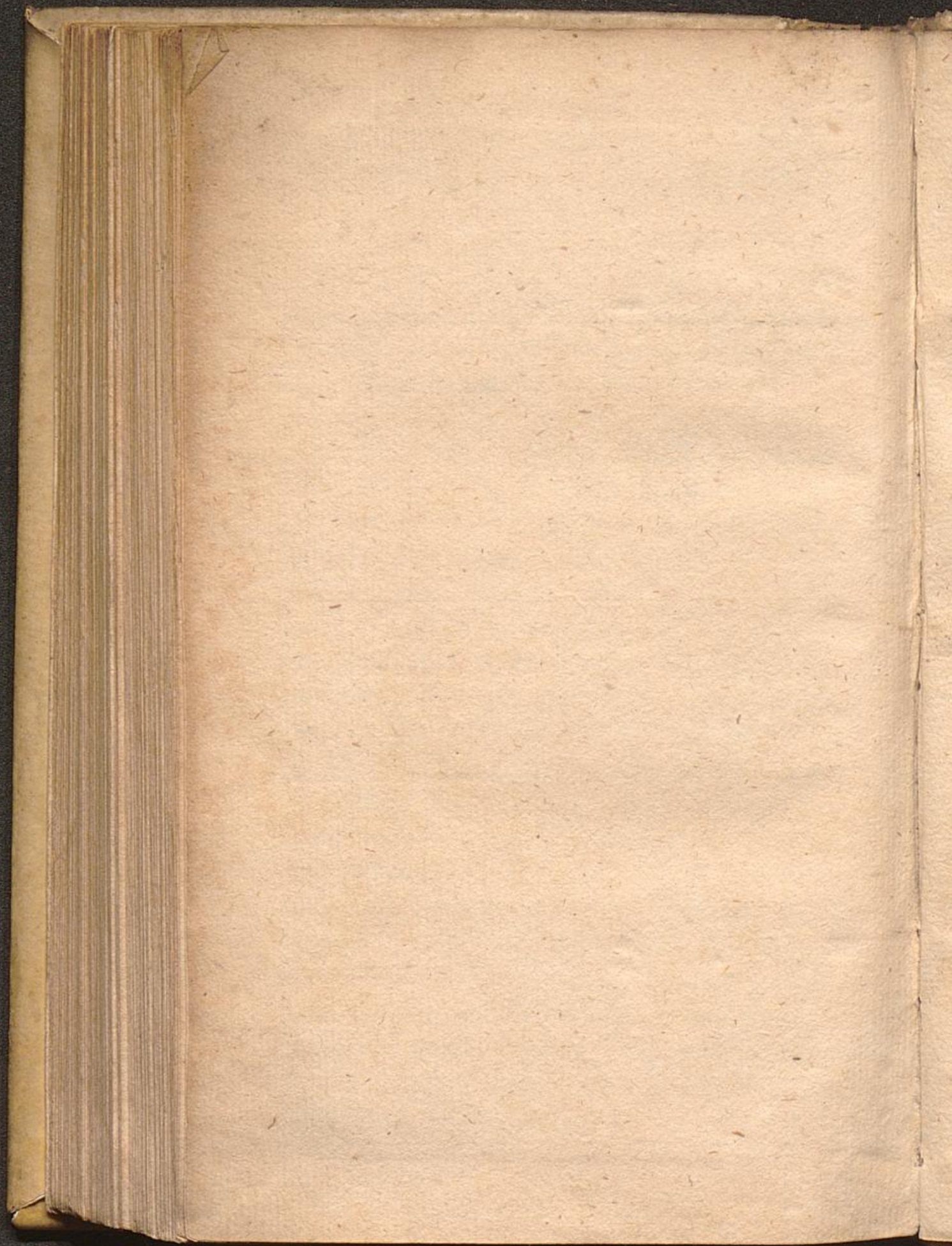
Ina-

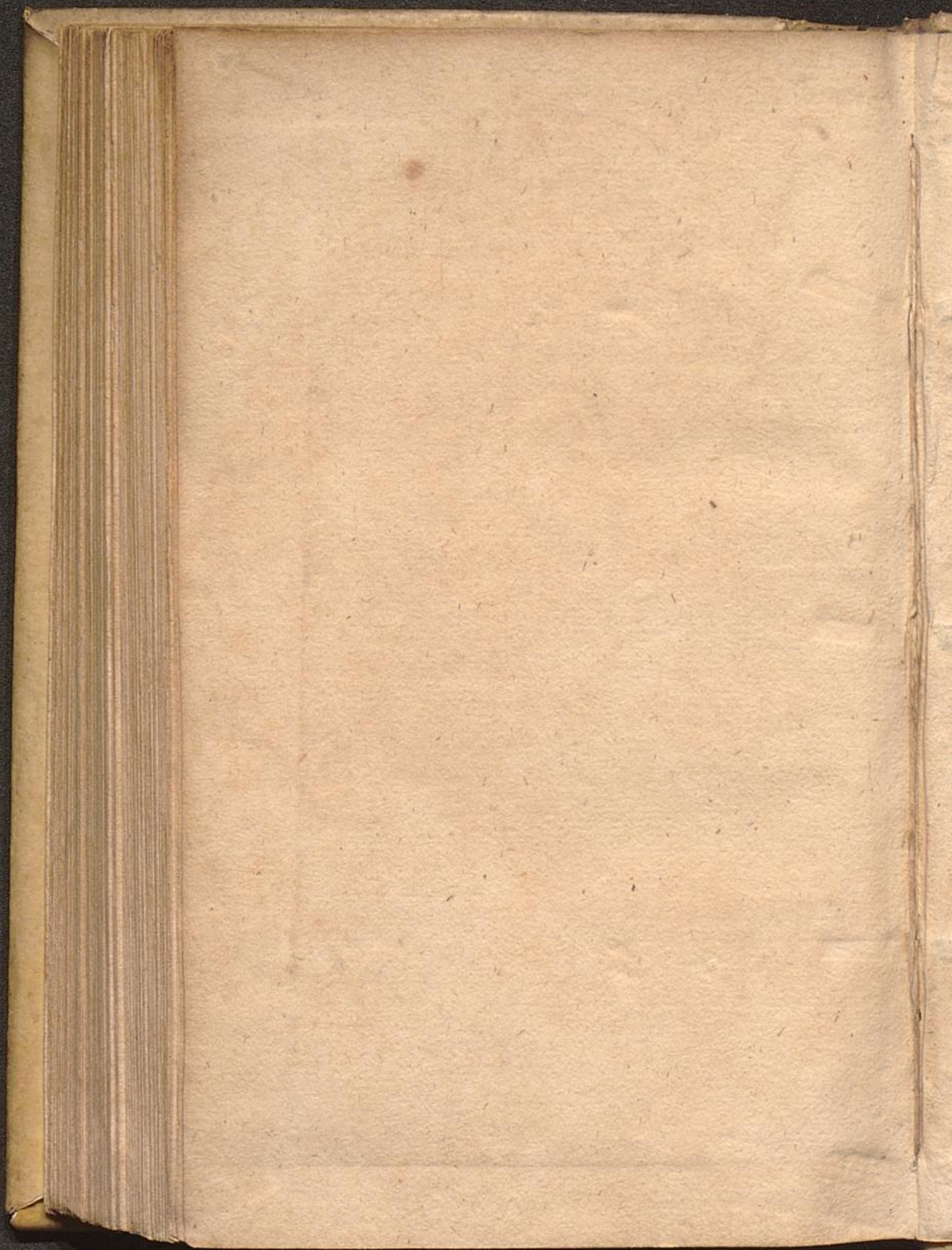
Quod cum...

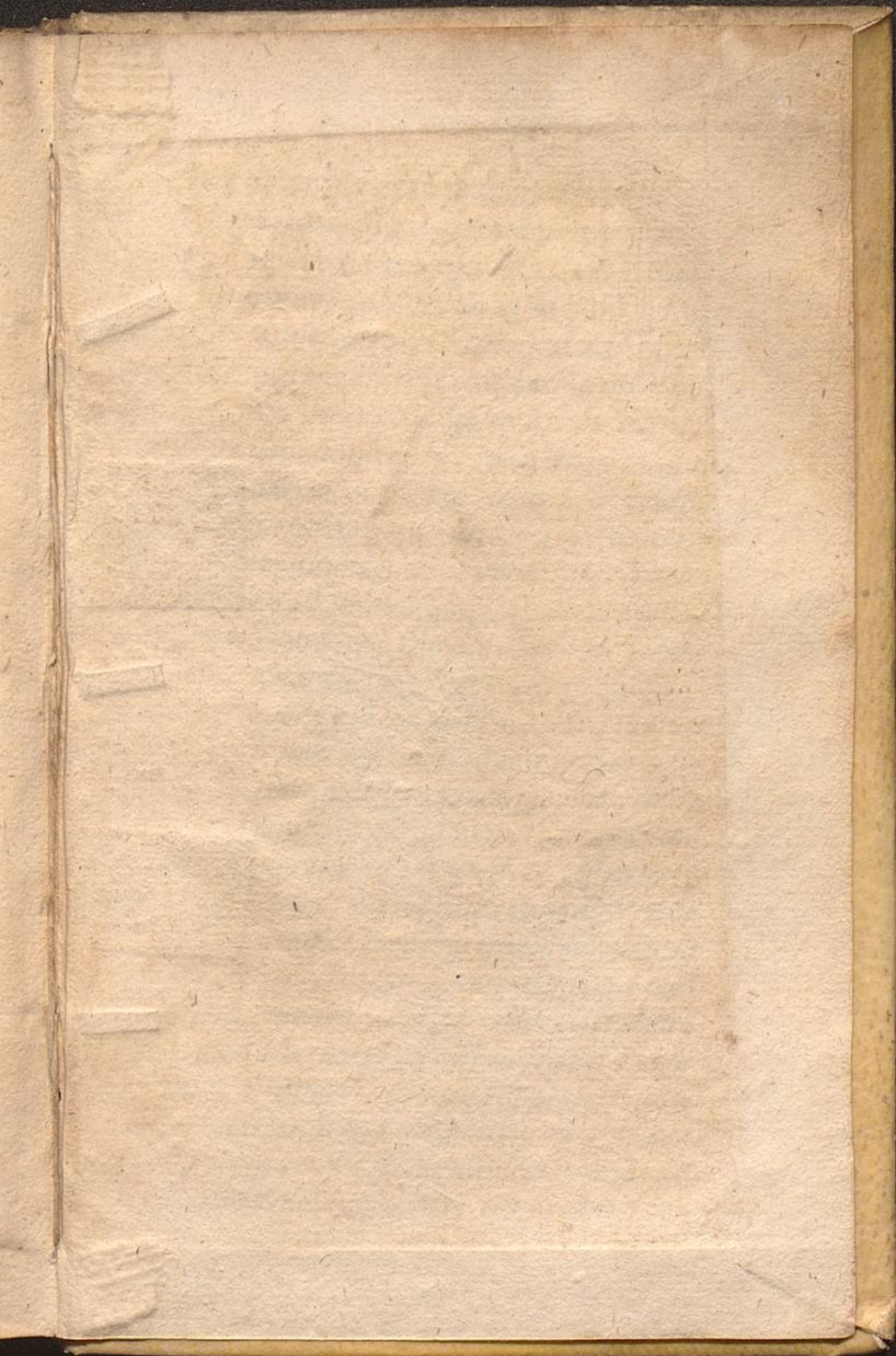
Imprimatur

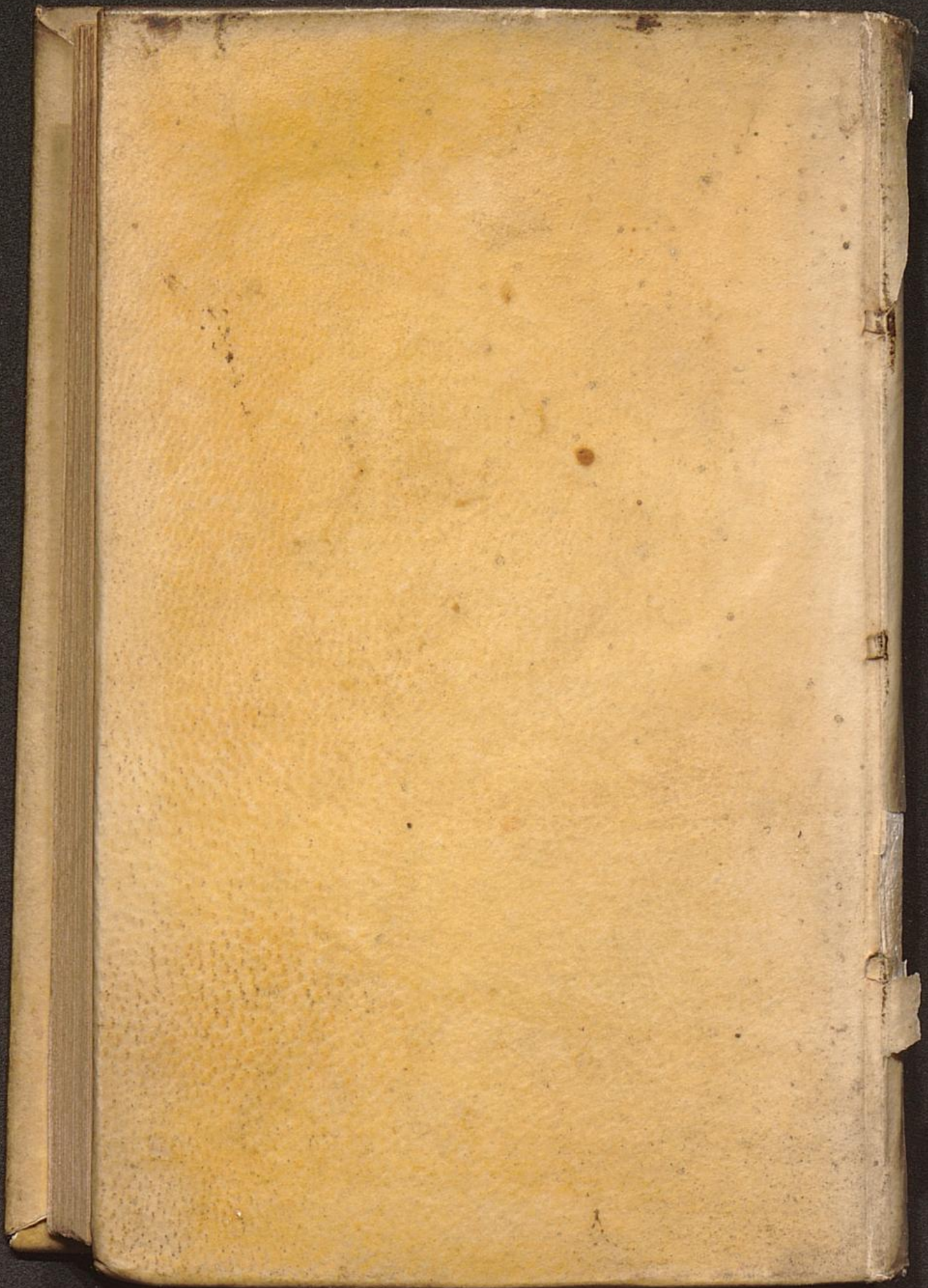
NICOLAUS DU BOIS
Libr. Cens.

...

croiséga
titill=
tatey.

Th
446